

59964

A P R I L

1 9 6 1

X X V I I I

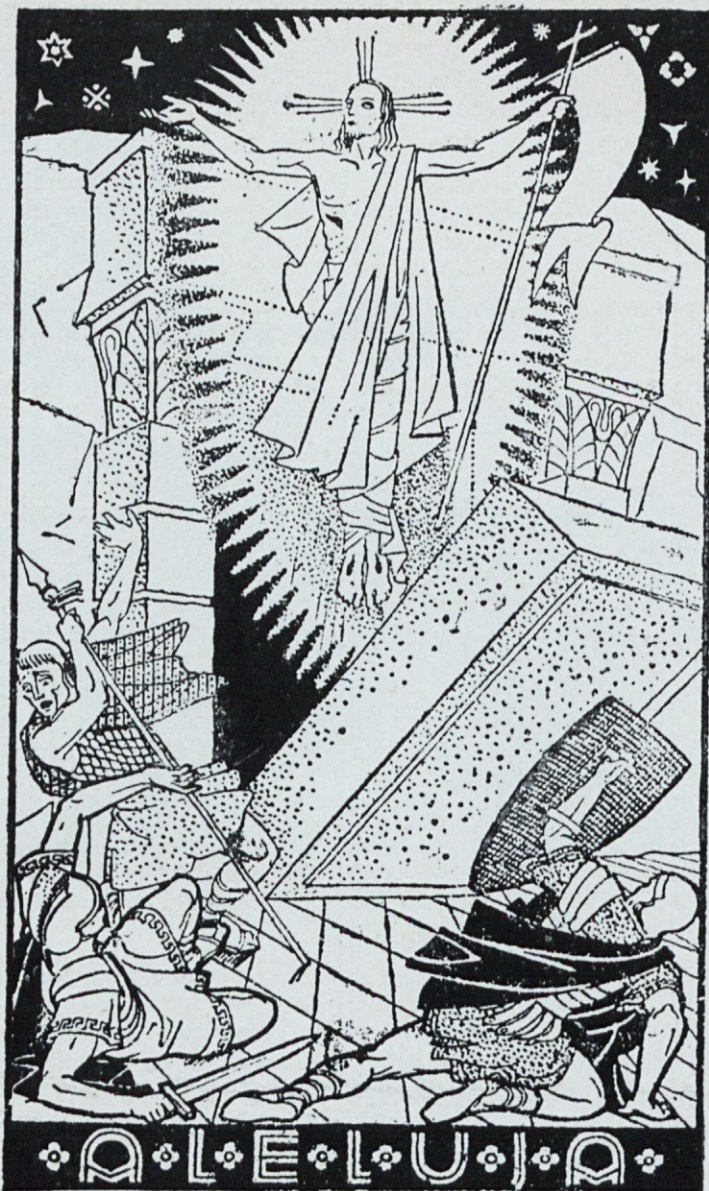
4

duhovno življenje

la vida espiritual

KRISTUS JE VSTAL, ALELUJA!

Občutje dvanajsterih je bilo prazno. Misli so se vrtele okrog enega samega: Gospod je mrtev. Mrtev. Konec. Pika.

Mislili so, da bodo ministri v njegovem kraljestvu. Obetali so si lepo življenje. Zidali so gradove v oblake. Pa je nenadoma prišlo, kar je prišlo. Na križu so se njihove sanje končale. Sedaj niso niti tisto, kar so bili, predno so se jeli sestajati z Gospodom.

Kam naj se sedaj dado? Naj ostanejo v Jeruzalemu? Če so z njihovim učiteljem storili Judje, kar so storili, kaj boljšega se obeta njim? Naj se vrnejo domov k mrežam in čolnom? Ves svet bi se jim smejal in kazal s prstom za njimi: „Glejte jih, apostole mrtvega Boga!“ Kam za božjo voljo naj se dado?

To neplodno sklepanje se je vznemirilo v nedeljo zjutraj. Vse se je jelo odigravati v teku.

Navsezgodaj je pritekla Magdalena z novico, da so Gospoda bili vzeli iz groba. Kmalu za njo so prihitele Marija in Saloma in Joana, češ da sta jim dva mladeniča v blestečem oblačilu v grobu povedala, da je Jezus vstal. Peter in Janez sta se zapodila h grobu, da vidita kako in kaj. Spet je pritekla Magdalena z vestjo, da je videla vstalega Gospoda v vrtu. Prisopla sta učenca iz Emavs z isto novico.

Apostolom so se vse te vesti zdele kot blodnje in niso verjeli.

Potem se je zgodilo. Zvečer tistega dne.

Skozi zaklenjene duri je stopil Vstali mednje in jim rekel: „Mir vam bodi! Jaz sem. Ne bojte se!“ Pokazal jim je rane na rokah in pod srcem. Tudi jedel je z njimi.

Učencem se je počasi razjasnil obraz: nova luč je posijala na njihov pot, nove perspektive so se odprle njihovim korakom. Njih življenje je spet našlo svoj smisel.

Kako pusto in prazno in brezmiselno je življenje brez Kristusove navzočnosti: pot v dveh dimenzijah, životarjenje na lupini zemlje brez razgledov navzgor. Kakašno luč vrže na človekovo pot vstali Kristus! Koraki na zemlji dobijo odmev v večnosti. Odprejo se povsem novi svetovi, brezmejni, neskončni, onstran prostora in časa.

V tej luči človek šele razume prošnjo učencev v Emavsu h Gospodu: „Ostani z nama, zakaj proti večeru gre in dan se je že nagnil.“

B. R.

Ali vam je znano, zakaj Jezusu na križu niso strli kosti, kako in kje so ga pokopali? Pričujoči članek vam na vse to odgovarja.

ZANIMIVOSTI IZ JEZUSOVE SMRTI

JEZUSU PREBODEJO STRAN

Rimljani so trupla obsojencev po smrti pustili na križu, da so jih poržle ptice ali divje zveri, ali pa so sama tam razpadla. Judom pa je Mojze-
sova postava naročala, da trupel obsojencev ne smejo pustiti na lesu, ampak jih morajo še isti dan pokopati, da bi obsojenčevu prekletstvo ne ostalo na sveti judovski zemlji. Jude pa je priganjal še drug zelo važen nagib, da so še isti dan Jezusovo telo in trupla obeh hudodelcev vzeli s križa. Drugi dan je bila sobota in obenem velika noč, ki so jo tisto leto praznovali na soboto.

Zato so Judje prosili Pilata, da bi se jim strle kosti in da bi jih smeli potem vzeti s križev. Prišli so torej vojaki, zelo verjetno drugi, kakor so Jezusa križali in ki so bili za to delo posebej določeni. Imeli so posebne lesene ali železne priprave, s katerimi so obema razbojnikoma strli kosti. Namen tega dejanja (zdrobljenja kosti) je bil, da bi obsojenci na križu prej in bolj gotovo umrli.

„Ko so pa prišli do Jezusa in videli, da je že mrtev, mu niso kosti strli, ampak eden izmed vojakov je s sulico

prebodel njegovo stran in takoj je pritekla kri in voda“ (Jan 19, 33-34). Božja Previdnost ni dopustila, da bi Gospodu strli kosti kakor drugima teloma obsojencema. Kakor Gospodovo telo ni razpadlo v grobu, tako je bilo obvarovano tudi zdrobljenja kosti. Pač pa mu je eden izmed vojakov — staro poročilo pravi, da mu je bilo ime Longin — s sulico prebodel in odprl njegovo stran. Storil je to zato, da bi s tem odstranil vsak dvom o njegovi smrti. Tako se je splošno pismo, ki je napovedalo o Odrešeniku: „Nobena kost se mu ne bo strla.“

Ko je vojak to storil, je iz rane Jezusove strani takoj pritekla kri in voda. Vsakemu človeku se takoj po smrti kri v žilah strdi in ohladi. Zato si tega, da je Jezusu potem, ko je bil že mrtev, iz njegove strani pritekla kri, ne moremo drugače razložiti, kakor da priznamo, da se je to zgodilo čudežno. Sveti cerkveni očetje večkrat poudarjajo veličino tega dogodka. Učé, da je bila v prebodeni Jezusovi strani rojena Cerkev; da je iz nje priteklo sedem vrelcev našega nadnaravnega življenja. Ti vrelci so sveti zakramenti. Voda, ki je pritekla iz Jezusove prebodene strani, pomeni sveti krst, kri pa sveto Rešnje Telo, oziroma palmo mučeništva in vse zaklade odrešenja, kakor trdijo nekateri starejši cerkveni pisatelji.

JEZUSOV POGREB

O Jezusovem pokopu ali pogrebu poročajo vsi štirje evangelisti. Sveti Janez pripoveduje o njem takole: „Potem je Jožef iz Arimateje, ki je bil učencec

Jezusov, toda iz strahu pred Judi naskrivaj, poprosil Pilata, da bi snel Jezusovo telo“ (Jan 19, 38). Sveti Janez pravi: „Potem...“ S tem hoče reči, da je šele potem, ko je minil čas od tretje do šeste ure popoldne, Jožef iz Arimateje prosil za Jezusovo telo. Evangelist Matej namreč poroča, da se je sveti Matej tedaj, ko se je zvečerilo. Navada je namreč bila, da so trupla mrtvih obsojencev — posebno tedaj, kadar se je bližal praznik — izročili sorodnikom, da so jih pokopali. Jožef iz Arimateje je dobro poznal to navado. Zato je po poročilu sv. Marka pogumno šel k Pilatu ter poprosil za Jezusovo telo. Iz tega spoznamo, da je imel pred Pilatom strah. Toda njegova ljubezen do Jezusa je bila večja ko strah pred krivičnim rimskim oblastnikom. Zato je premagal strah in pogumno šel k Pilatu. Morda ga je k temu spodbudila tudi prošnja Jezusovih učencev in pobožnih žen.

Evangelist sveti Matej pravi o Jožefu iz Arimateje, da je bil bogat mož, pa kljub temu Jezusov učenec. Sveti Marko pa poroča o njem, da je bil ugleden svetovalec, član velikega judovskega zbora (sinedrija); imel je torej približno isto čast, kakor so jo imeli rimski senatorji. Evangelist sveti Luka pa pripominja, da je bil dober ter pravičen mož in da je tudi sam pričakoval božjega kraljestva, ki ga je Jezus oznanjeval in ustanovil. Njegovo upanje v božje kraljestvo poudarja tudi sveti Marko.

Evangelist sveti Marko v svojem poročilu o prošnji Jožefa iz Arimateje za Gospodovo telo omeni, da se je Pilat začudil, da bi bil Jezus že mrtev. Zgodilo se je to morda zato, ker ni sam gledal Jezusovih muk križanja in njegovega trpljenja na križu. Poklical je stotnika, ki je vodil izvršitev Kri-

stusove smrtne obsodbe in ga vprašal, če je res že umrl. (Prim. Mk 15, 44). „Ko je to od stotnika zvedel, je truplo podaril Jožefu“ (Mk 15,45). Pilat je truplo podaril. Mnogokrat so morali sorodniki z veliko vsoto denarja plačati dovoljenje, da so smeli obsojenca pokopati. Pilat ni zahteval nobenega denarja morda zato, ker se je zavedal, da je tudi on kriv njegove smrti, ali pa iz sočutja do Jezusa.

Evangelist sveti Marko potem pripoveduje, da je Jožef iz Arimateje nato kupil tančico in ga vanjo zavil. Tudi evangelist sveti Luka poroča, da je Jožef iz Arimateje Jezusovo telo snel in

zavil v tančico. Evangelist sveti Matej pa še dostavlja, da je Jezusovo telo zavil v čisto tančico. Sveti Janez potem omeni, da je prišel „tudi Nikodem, ki je bil prvič ponoči prišel k Jezusu, in prinesel zmesi mire in aloa, približno sto funtov“ (Jan 19, 39).

Mira je bila grenak sok, ki so ga pridobivali iz drevesa mire. Tekočo so rabili kot balzam, strjeno (smolo) kot kadilo, ali kot sredstvo proti trohnobi. Aloa je dišeče drevo. Njen les so porabljali v podobne svrhe kakor strjeno miro. Zdrobljene mire in aloa niso potresali samo pod ovoji in po truplu mrliča, da sta ga varovali razkrajjanja, ampak tudi v grobu po tleh. Obenem pa so dišave zažigali tudi pri pogrebu. Zato je umljivo, da je Nikodem kupil dišav 100 funtov, malo manj ko 33 kilogramov.

Evangelist sveti Janez potem nadaljuje svoje poročilo o Jezusovem pogrebu: „Vzela sta torej (Jožef iz Arimateje in Nikodem) Jezusovo telo in ga z dišavami vred povila s povoji, kakor imajo Judje navado pokopavati“ (Jan 19, 40). Vsak ud mrliča so Judje zavili v poseben prt ali povoj; tudi glavo. Zato sveti Janez v poročilu o Jezusovem vstajenju poleg prtov, v katere so bili zaviti posamezni Jezusovi udje in prta, v katerega je bilo zavito vse telo, omeni tudi poseben prt, ki je bil na njegovi glavi. Tudi ude mrtvega Jezusa so vse ovili s posebnimi ovoji ali prtovi, mu dali na glavo še poseben prt, in mu z njim pokrili glavo, potem pa pokrili in ogrnili vse telo še z večjim prtom. Šele, ko so vse to storili, je bilo Jezusovo truplo pripravljeno za pogreb.

KRAJ JEZUSOVEGA GROBA

Tudi o tem nam evangelist sveti Janez najbolj natančno poroča: „Bil pa

je na kraju, kjer je bil Jezus križan, vrt in na vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen“ (Jan 19, 41). Poročilo jasno pravi, da je bil na kraju, kjer je bil Jezus križan, torej na Kalvariji vrt in na tem vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen. Sveti Luka dostavlja, da je bil ta grob izklesan v skalo. Sveti Marko pa pravi, da je Jožef iz Arimateje položil Jezusa v grob, vsekan v skalo. Jezusov grob je bil torej votlina, duplina, izklesana, vsekana v skalo.

Lastnik groba, v katerega so položili Jezusa, in vrta, na katerem je bil grob, je bil Jožef iz Arimateje. Po tedanji navadi so si premožni, bogati ljudje pripravili svoje grobove kar na svojih vrtovih tako, da so jih vsekali v skalo. Tudi Jožef iz Arimateje je storil tako. Na svojem vrtu na Kalvariji si je pripravil nov, v skalo vsekan grob. Zato poroča sveti Matej, da je Jožef iz Arimateje položil Jezusovo telo v svoj novi grob, ki ga je bil vsekal v skalo.

V to v skalo vsekano vdolbino ali votlino so torej položili Jezusovo telo. Grob, votlino so potem zaprli z veliko, težko kamnito ploščo. Plošča je bila tako težka, da se je ni upalo odvaliti od vhoda v grob pet žen, ki so na veliko noč zgodaj zjutraj šle k grobu. Potem, ko so grob tako zavarovali in z velikim kamnom zaprli, sta Jožef iz Arimateje in Nikodem zapustila in odšla. Tako so storili tudi drugi navzoči.

Med temi drugimi so bile tudi žene, ki so bile iz Galileje prišle za Jezusom in mu stregle. Med njimi je bila Marija Magdalena in Marija, mati Jakobova in Jožefova in mati Zebedejevih sinov. Ko so mrtvega Jezusa polagali v grob, so sedele nasproti grobu in gledale, kam so ga položili. Hotele so

to dobro vedeti, da bi takoj po končani soboti Jezusovo telo še bolje in skrbneje mazilile. Ko so se vrnile, so po poročilu evangelista svetega Luka takoj, še isti dan (veliki petek po Jezusovem pogrebu) pripravile dušav in mire za ponovno maziljenje. V soboto so namreč po zapovedi počivale, to se pravi: vzdržale so se vsakega dela, ki ga je prepovedovala postava o sobotnem praznovanju in počitku.

STRAŽA PRI GROBU

Jezus je tako zdaj mrtev počival v grobu. Toda njegovi sovražniki veliki duhovniki in farizeji s tem še niso bili zadovoljni. Niso še imeli miru. Tudi mrtvega Jezusa so se bali. Strah ima velike oči, pravi pregovor. Iz poročila svetega Mateja moremo spoznati, da so se v soboto, na sam velikonočni praznik, veliki duhovniki in farizeji zbrali pri Pilatu in govorili: „Gospod, spomnili smo se, da je oni zapeljivec, ko je bil še živ, rekel: ‘Čez tri dni bom vstal!’“ (Mt 27, 63). Takoj po Jezusovi smrti na križu so bili Jezusovi sovražniki prepričani, da so popolnoma zmagali. Toda motili so se. Dogodki ob Jezusovi smrti, njegov pogreb in obpoved, ki se je vedno bolj začela širiti med ljudmi, da bo Jezus tretji dan vstal, so povzročili, da so se začeli bati. Zato so sklenili, da bodo vse storili, da bi ime Križanega izbrisali iz src svojih rojakov.

Zato so rekli Pilatu: „Ukaži torej, da se naj grob zavaruje do tretjega dne, da morda ne pridejo njegovi učenci, ga ukradejo in porekó ljudstvu: ‘Vstal je od mrtvih.’ In zadnja prevara bi bila hujša od prve“ (Mt 27, 64). Za prvo prevaro so imeli veliki duhovniki in farizeji Jezusovo izjavo, da je Sin božji in njegovo prizadevanje, da bi

čim več ljudi prepričal o tem. Če bi učenci ljudi prepričali, da je Jezus res od mrtvih vstal, bi jim s tem tudi dokazali resnico, da je Sin božji. Po mnenju Jezusovih nasprotnikov bi bila „prevara“, da je Jezus vstal, še hujša ko izjava, da je Sin božji. Zato so se bali, da bi Jezus vstal in so mu hoteli v svoji človeški omejenosti to preprečiti.

Veliki duhovniki in farizeji so Pilata res prepričali, da je potrebno, da se Jezusov grob zavaruje. Morda je Pilata k temu priganjal tudi notranji strah pred Jezusovo močjo. Zato jim je rekel: „Imate stražo. Pojdite in zavarujte, kakor veste!“ (Mt 27, 65). Pilat sam se osebno ni hotel vtikati v to zadevo. Dal pa jim je na razpolago vojake, ki naj zastražijo grob. Podrobno izvedbo zavarovanja groba je pustil njim, ki so ga za stražo prosili.

Občudovati moramo vneto, s katero so hoteli judovski veliki duhovniki in farizeji prepričati Kristusovo vstajenje, njegovo zmago, božanstvo in slavo. Še bolj pa je vredna občudovanja božja Previdnost, ki je njih vneto, pretkanost in delavnost izrabila, da je še bolj jasno in trdno dokazala Kristusovo vstajenje. (Sledi na 201)

SOVRAŽNIK ZA OBZIDJEM

Pregled duhovnega življenja:

- * * cilj: božja slava,
- * * sredstva: * boj proti grehu, svetu, hudiču, sebi,
 - * zakramenti, kreposti, molitev,
 - * izpraševanje vesti, načrt, duhovno branje, duhovno vodstvo.

Najnevarnejšega sovražnika svojega duhovnega življenja nosimo s seboj, za obzidjem: to je naš jaz, ves poln naukrotljive želje po uživanju in nagonskega strahu pred trpljenjem.

ŽELJA PO UŽIVANJU

- * Bog sam je položil ugodje v naravo, a po izvirnem grehu se je ravnotežje prevrglo: gon po uživanju se upre razumu in žene človeka v greh.
- * Želja po ugodju umrje v človeku rajši pet minut po smrti kot pet minut pred njo.
- * Kaj hitro bo storil nedovoljeno, kdor stori vse dovoljeno. (Klemen Al.)
- * Boj požrešnosti: predsoba nečistosti je. Boj lenobi: vseh grdob grdoba je. Boj grešnim priložnostim: česar oči ne vidi, tistega srce ne čuti.
- * Molitev, spoved, obhajilo — trije oporniki duha.
- * Odtrgati se je treba od stvari, dvigniti se nad nje in nad sebe do tesne zveze z Bogom.

STRAH PRED TRPLJENJEM

- * Trpljenje je nujno: pri tehtnici božje pravice je greh položil na enega od krožnikov utež ugodja. Na drugi krožnik je treba položiti utež bolečine za vzpostavitev ravnotežja.
- * „Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj.“ (Kristus)
- * Če hočeš imeti Kristusa, ga nikar ne išči brez križa. (Janez od Kr.)
- * Skozi steklo solzá je videti zemsko ozračje bolj motno in zadušljivo.
- * Trpljenje mine, to, da si trpel, pa nikdar ne mine: svoje sledi pusti v večnosti.
- * Nobene dolžnosti opustiti zaradi bolečine, sprejeti križe od Boga, delati prostovoljne žrtve — vse to je že nekaj.

B. R.

VELIKA NOČ V RUSIJI

Velika noč. Prostorna hiša je ne- navadno tiha, ker so skoraj vsi stano- valci odšli na protiverske shode in jih je ostalo prav malo doma, bodisi za- radi bolezní ali pa, ker so bili kakor koli nujno zadržani. Tovariš Vladimi- rov se je pravkar vrnil s protiverskega zborovanja in je sedaj sedel pri svoji pisalni mizi. Poslovil se je prej kot dru- gi, ker se je moral pripraviti še za neko drugo zborovanje, na katerem naj bi sam govoril. Vrgel se je na delo, toda bil je utrujen ali pa mu nekaj ni bilo po volji, kajti njegov jezni obraz je pričal o tem, da mu nikakor nočejo priti na um prave misli. Nervozno je drselo njegovo pero po papirju in kot sled puščalo za seboj nesmiselno če- čkanje; z neprijaznim mrmranjem je reagiral na tihi jok otroka, ki se je zdaj pa zdaj oglašal.

Tanja je z malčkom v naročju se- dela pri oknu in zrla na travnik, kjer so se po prvi, sveže zeleni travi veselo podili otroci z mladimi psi. Nato je pogledala na cesto, kjer so se spreha- jali praznično oblečeni ljudje. Dolgo je spremljala z očmi vsakega posamez- nika, tako dolgo, dokler ni izginil za ogglom. In žalostno ji je bilo ob tem pri srcu.

Tam se je izza lahkega puha, s ka- terim je prijetna toplota obdala golo drevje pobliskavala reka. Jasno, svetlo- modro nebo se je bočilo visoko nad

bele lise oblakov, ki so se raztezali proti blešččemu soncu, in vsepovsod v mladem kipečem zelenju so ptice pele pomladne pesmi. Kdo bi se žalo- stil? Tako se je vprašala Tanja začu- deno, bilo je zaman — ni ji hotelo postati lažje.

Že tri dni pred veliko nočjo je Ta- nja pričela z velikim čiščenjem. Ko- maj se je vrnila iz urada, si je takoj privezala predpasnik, nato pa je pome- tala in brisala prah, kuhala in pekla, dokler se ni od snažnosti vse lesketalo, dokler ni bila vsa lava pokrita s slast- nimi rečmi — in vendar! To ni bila velika noč, ki je živela v Tanjinem spominu iz dni njene srečne, otroške dobe.

Ta žalost se je je polastila že vče- raj. Sama je šla v cerkev. Tovariš Vla- dimirov ji je sicer dovolil, toda opa- zila je, da se je jezil. Sklenila je,

praznovati te praznike tako, da bodo v duši njenega moža vzbudili daljne spomine na njegove otroške dni: na pisanice, na visoke rumene velikonočne kolače, na svečano, mirno razpoloženje, ki ga rodi le ta čudoviti praznik. In upala je, da bo s tem morda vendarle pokazala njegovemu srcu pot k visokemu, nedoumnemu čudežu teh dni, k vstajenju Kristusa.

Tanja se je odločila celó za to, da bo napravila pravo velikonočno jagnje. Kupila je malo gnjat, preskrbela si je z veliko težavo vse, kar je potrebovala za pravo pasho, izdražila je na trgu dva lončka s krasnimi hijacintami — vse je bilo tako lepo, tako prisrčno, tako presunljivo kakor takrat, v davno minulih dnevih njenega detinstva...

Toda tovariš Vladimirov je le psoval, ko je zagledal to velikonočno jagnje. Surovo je pojasnil, da ni niti Kristusa, niti vstajenja, da so vse to le buržujski predsodki, opij za ljudstvo.

Nato je Tanja odšla v cerkev. Bila je to majhna, borna hiša božja. V njej so bili revni, slabo oblečeni ljudje, večinoma starci. Tanja si je te ljudi pazljivo ogledala; brala je z njihovih obrazov, da so vsi nosili neskončno mero trpljenja na svoji življenjski poti, in videla je, da nobeden ni bil zaradi tega bremena strt, ker so bili polni vernega zaupanja v Kristusa. Čutila je, kako so bili ti ljudje polni zamaknjenja in jasnega veselja, s katerim so pričakovali čudež vstajenja. Tanja je bila tako žalostna v srcu, ker je vedela, da njen mož ravno sedaj, v teh minutah, skuša uničiti v srcih toliko ljudi to svetlo, razveseljujočo vero v veliko daritev Kristusa.

Ko je Tanja stopila iz cerkve, je bil že popoln mrak; ozrla se je k svetlim zvezdam, ki so migljale na temnem večernem nebu in njena bol je

ponehala, ko se je spomnila na drobno vrstice, ki se jih je kot otrok naučila na pamet, ne da bi razumela njihov globlji smisel:

Ne govori, da ni rešitve,
ne govori, da v trpljenju umiraš:
čim temnejša je noč —
tem svetlejšo so zvezde,
čim hujša bolečina —
tem bliže je Bog!...

Tovariš Vladimirov že od jutra ni spregovoril besedice s svojo ženo. Jezil se je nanjo. Dozdevala se mu je preveč sentimentalna in razburjala ga je s svojo vero v to, kar je on smatral za neumno, otročje sanjarstvo. Jezil se je nanjo vso jasno veliko noč. Zopet se ji je zdelo, da je njeno življenje strto in da je bil njen boj zaman, da se ji ne bo nikoli posrečilo spraviti v njenem možu na površje tisto luč, tisto dobroto, to, o čemer je vedela, da v njem spi, kar je na njem tako ljubila.

Čim svečanejši in čim veselejši so postajali obrazi, ki so hiteli mimo njene okna, tem neznosnejša je postajala njena žalost, tem bolj osamelo in zapuščeno se je čutila. Ni imela človeka, ki bi jo ogrel z živo besedo, ki bi jo podprl in spravil pokonci.

Ko je tako zrla skozi okno v daljo, se je skoraj sramovala svoje žalosti pred pomladjo, pred modrim nebom in pred cvetečim brstjem. Toda pomagati si ni mogla, bila je žalostna, globoko žalostna. Z duševnimi očmi je spregledala vse svoje življenje in morala si je reči, da je živela vedno tako, kakor ji je narekovala vest. Zakaj so se zopet morali zbrati nad njo ti strašni trenutki duševne muke? Zakaj je morala biti ravno ta dan, ko naj bi se združila srca vseh ljudi v miru in radosti, ločena od svojega moža po tako globokem prepadu?...

A. R.: Tovarna novega človeka, 258-260

Vprašanje je tole: Ali je Jezus vstal z lastno močjo ali pa ga je obudil nebeški Oče? Če je z lastno močjo, kako se je to zgodilo?

Z LASTNO MOČJO

Veliki duhovniki in farizeji so v svoji zaslepljenosti mislili, da morejo tekmovati z Jezusovo vsemogočnostjo in njegovo neskončno modrostjo. Zato so naredili natančen načrt, s katerim so hoteli izbrisati Jezusovo ime iz src svojih rojakov, zatreti ves njegov vpliv, njegov nauk osmešiti. Posluževali so se pri tem svoje iznajdljivosti, pretkanosti, zvijače, pečata, s katerim so grob zapečatili in straže, s katero so ga zavarovali. Ko so to storili, so mislili, da ni sile, ki bi mogla njihov načrt preprečiti in grob odpreti.

Toda zelo so se motili. Kdo je kot Bog? Kdor se bori z Bogom, je vedno premagan. Kristus, božji Sin, je s svojim vstajenjem velikim duhovnikom in farizejem prekrizal vse načrte. Ko je z lastno močjo od mrtvih vstal iz zaprtega groba, sta izgubila vsak pomen in vsako vrednost pečat, s katerim so grob zapečatili in straža, s katero so grob zavarovali. Kristus je s svojim vstajenjem strl vso moč, vso zlobo in pretkanost svojih sovražnikov ter nad njimi pridobil popolno zmago, obenem pa dokazal, da je pravi Bog.

KAKO JE JEZUS VSTAL?

Vsi stirje evangelisti poročajo o Jezusovem vstajenju. Ta poročila se sicer med seboj razlikujejo, vendar tudi med seboj dopolnjujejo. Če upoštevamo vsa poročila, potem se je Jezusovo vstajenje izvršilo nekako takole:

Na velikonočno nedeljo zelo zgodaj, ko je bila še tema, so šle Marija Mag-

dalena in druga Marija, mati Jakobova in Jožefova, in Saloma in Joana in z njimi druge, k grobu in nesle dišav, da bi z njimi še bolj gotovo zavarovale Jezusovo telo pred razpadom in ohranile nepoškodovano. Med potjo jih je mučila skrb, kdo jim bo odvalil kamen

od groba. Bil je namreč silno velik. Ko to prišle do groba, je sonce že vzšlo. Videle so tudi, da je kamen odvaljen.

Med tem, ko so bile žene še na poti k grobu, so se odigrali pri grobu veliki dogodki. Ko se je svitala zarja velikonočne nedelje, je nastal velik potres. Jezus je obudil sebe z lastno močjo in častitljiv, poveličan iz zaprtega groba vstal. Kolikor moremo iz evan-geljskih poročil spoznati, ni Jezusovega vstajenja nihče videl. Takoj potem, ko je Jezus vstal, je prišel iz nebes angel Gospodov, pristopil k grobu, odvalil kamen in sedel nanj. Njegovo obličje pa je bilo kakor blisk in njegovo oblačilo belo ko sneg. Od strahu pred angelom (ne pred Jezusom) so stražniki strepetali in bili kakor mrtvi. Zelo

je verjetno, da so od strahu omedleli in izgubili zavest. Ko so prišli k sebi in se jim je vrnila zavest, so zbežali v mesto Jeruzalem in velikim duhovnikom sporočili, da je Jezus vstal.

Ta resnica je judovske velike duhovnike silno iznenadila. Niso je mogli verjeti in se sprijazniti z njo. Takoj so poklicali starešine judovskega ljudstva in se posvetovali z njimi, kaj naj storé. Sad tega posvetovanja je bil, da so poklicali vojake, ki so stražili Jezusov grob. Dali so jim mnogo denarja in jim naročili, naj govoré: „Njegovi učenci so prišli ponoči in so ga ukradli, ko smo mi spali“ (Mt 28, 13). Ko so obljubili vojakom, da jih bodo pri poglavarju Ponciju Pilatu, njihovem najvišjem poveljniku, že izgovorili, če bi jih zaradi tega hotel kaznovati, so vojaki denar vzeli in začeli povsod tako govoriti, kakor so jih naučili.

Toda njihova laž je bila kmalu osramočena. Jezus se je živ prikazal Mariji Magdaleni pri grobu, ženam na poti domov, učencema, ki sta šla v Emaus, na veliko noč zvečer in še en teden pozneje apostolom, na gori v Galileji pa več ko pet sto učencem. Povsod se je širila vesela novica: „Gospod je res vstal.“

Gospod je res vstal, aleluja! To veselo, tolažilno in veličastno resnico ponavlja sveta Cerkev vso velikonočno dobo. Ponavljajmo jo z njo tudi mi in prepevajmo veselo: „Vstal je Kristus, aleluja, vstali bomo tudi mi.“

GREGOR MALI

VSEM SODELAVCEM, NAROČNIKOM IN BRALCEM VOŠČIJO
KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA „DUHOVNEGA ŽIV-
LJENJA“ PRAV VESELE IN BLAGOSLOVLJENE
VELIKONOČNE PRAZNIKE!

Kdo je bil prvi komunist?

Bilo je v šoli. Učitelj je spraševal učence, če vedo, kdo je bil prvi komunist. Drug za drugim se učenci oglašajo: Prvi pravi: Adam in Eva; drugi pravi: Kajn; tretji reče: Mojzes je bil prvi komunist. Četrti pritrjuje, da sveti Trije kralji.

Učitelj strmé posluša tako različne in zanimive odgovore. Ker si jih ni znal razložiti, vpraša učence, naj še povedo, zakaj je bil kdo od teh prvi komunist... Otroci drug za drugim odgovarjajo:

Prvi: „Adam in Eva sta bila prva komunista, ker sta se postavila po robu Bogu.“ — Drugi: „Kajn je bil prvi komunist, saj je ubil brata.“ — Tretji: „Ni res! Mojzes je bil prvi, ker je ljudi zvalil v puščavo, da so vsi poginili...“ — A četrti razlaga, da so bili prvi komunisti sveti Trije kralji, ker so šli za zvezdo, pa so le štalco našli...

Noče umreti od lakote

Zdravnik je predpisal Janezu zelo strogo dieto. Ob neki priložnosti je Janez vso to zgodbo opisal prijatelju Tonetu. Prijatelj Tone, ki je pač dobro poznal Janeza, mu je hudomušno dejal: „In, ga ubogaš?“

„To bi bil neumen!“ je odvrnil Janez. „Nočem umreti od lakote zato, da bom živel nekaj let več!“

Kdaj najboljše piše?

Neka občudovalka je vprašala pisatelja Cocteau-ja:

„Kdaj pisatelj najboljše piše?“

„Kadar piše od leve na desno!“

Rigorozi

V Ljubljani so zborovali visokošolci. Med njimi je bil tudi akademik N., ki je pravkar padel pri rigorozu. Iz tega naslova se ga je bil nekoliko natreskal.

Razpravljali so o taksah.

„Predlagam, naj se odpravijo!“ je dejal govornik.

„In rigorozi tudi!“ je pijano izjekljal N.

V lekarni

Novi lekarnar: „Kaj pa je, prosim, v tej steklenici?“

Stari lekarnar: „Tekočina, ki se da bolniku, kadar nihče ne more prečitati recepta.“

Neljubi gost

Neki delomržeš obišče svojega prijatelja. Mine nedelja, mine ponedeljak, pride torek, napoči sredo in gost še vedno v hiši. Gostitelj ga hoče na lep način opozoriti, naj gre. „Zdi se mi, da bi vas domači že radi videli.“ — „Saj res, — odvrne lenuh, — kar pisal jim bom, naj me obiščejo.“

Popolnoma jasno

Učitelj: „Jurček, ali veš, kakšne učinke ima toplota?“

Jurček: „Seveda! širi in krči telesa!“

Učitelj: „Zelo dobro! Pa bi mi vedel povedati kak zglede?“

Jurček: „Zelo lahko! Poleti se dnevi zaradi toplote daljšajo, pozimi pa krajšajo!“

Razumljivo

Gospa: „Le zakaj vedno tako strašno ropotate, kadar ste v kuhinji?“

Služkinja: „Ali ste že kdaj slišali, da se dajo krožniki razbiti brez ropota?“

Indonezija

Sv. oče Janez XXIII. je v Indoneziji, ki je pred dobrimi 10 leti dosegla samostojnost, postavil redno hierarhijo. Vsa Indonezija je razdeljena na šest cerkvenih pokrajin-nadškofij. Nadškofijam je dodeljenih 17 škofij in dve apostolski prefekturi.

Republika Indonezija leži na jugovzhodnem delu Azije, med Filipini in Avstralijo. Šteje skoro 90 milijonov prebivalcev, katoličanov je 1 milijon 800 tisoč. Duhovnikov ima 903, redovnic pa 2.472.

Italija

Italijanska Katoliška akcija je pred kratkim izvedla anketo o verskem življenju v Italiji. Na številna vprašanja, ki jih je razposlala, je prejela 25.000 odgovorov iz 214 škofij oziroma iz 4.000 župnij.

Po tej anketi je verski položaj v Italiji takle: 56 % Italijanov ne gre nikoli k sv. maši; 30 % jih zahaja nereditno in le 14 % Italijanov obiskuje redno službo božjo.

96 % otrok je krščenih, 78 % birmanih, 77 % otrok prejme prvo sv. obhajilo.

Združene države

Škofje, ki vodijo znano organizacijo ameriških katoličanov „Ligo dostojnosti“ so obtožili filmske proizvajalce iz Hollywooda, da s svojimi filmi žalijo čut morale. Pozvali so 40 milijonov ameriških katoličanov, naj odločno protestirajo proti nemoralnim filmom. Škofje nadalje naročajo vernikom, naj odločno bojkotirajo filme, ki poveličujejo zakonsko nezvestobo, zagovarjajo svobodno ljubezen, smešijo človeška

čustva in jih mečejo v blato nasilja in hudobije.

Argentina

V nedeljo, 26. marca, je v Buenos Airesu začela delovati 144. župnija, posvečena sv. Ferminu. Po tej razdelitvi bi na vsako župnijo, če bi bile vse enake, prišlo 26.686 ljudi.

Kanada

Frančiškanski pater Karel Balić, organizator mednarodnih marijanskih in marioloških kongresov, že pripravlja vse potrebno za prihodnji mednarodni kongres te vrste, ki se bo vršil leta 1962 v Kanadi. Na kongresu bodo preučevali naslednjo temo. „Marija v svetem pismu in v nauku katoličanov in nekatoličanov tekom stoletij.“

OKNO V SVET

Francija

V februarju je nekega dne celo popoldne 6.000 slušateljev pariške univerze molilo v stolnici „Naše Gospe“ za mir po svetu in v Alžiru.

Med udeleženci so bili tudi drugi katoliški voditelji, minister za pravosodje in novelist Francois Mauriac.

Vietnam

Po treh stoletjih apostolskega dela je tudi v Vietnamu upostavljena redna hierarhija. Trem nadškofijam je pridruženih 16 škofij. Škofje so, razen dveh, vsi domačini.

Nemčija

Nemški škofje so izdali poslanico, v kateri se zavzamejo za organizacije krščanskih sindikatov. Organizacije krščanskih sindikatov so „potrebne, da morejo katoliški delavci vršiti svoj apostolat v svetu dela“. V Nemčiji se

je pred dobrim letom organizirala organizacija krščanskih sindikatov. Danes šteje že 200.000 članov.

Poljska

Anketa med profesorji na Poljskem je pokazala, da jih je le 26 % pristašev brezboštva, 44 % vprašanih profesorjev je izjavilo, da verujejo v Boga, čeprav nekateri bolj površno opravljajo svoje verske dolžnosti. 30 % pa jih na dana vprašanja ni odgovorilo.

Avstralija

Število katoličanov v Avstraliji stalno raste. V lanskem letu je naraslo za 27.288 oseb. Zdaj živi v Avstraliji 2.051.124 katoličanov.

Turčija

Italijanski frančiškanski pater Lion Doppioni, ki v dušnem pastirstvu že dlje časa deluje v Turčiji, poroča o avdienci pri pravoslavnem patriarhu v Carigradu sledeče:

„Med avdienco v patriarhovi palači v Istanbulu se je pravoslavni nadpastir prav iskreno zanimal tudi za položaj katoliških občin v Turčiji. Papeža Janeza XXIII. je imenoval papeža lju-

bezni in edinosti! 'Poznam ga,' je dejal, 'mnogi izmed nas ga poznajo. On živi med nami, on je naš prijatelj. Na vse tisto moramo misliti, kar imamo skupnega: na vero v istega Gospoda, na razodetje, sveto pismo, cerkvene očete, duhovščino in zakramente. Edinnost pa je bolj kot kdaj potrebna, ker se mnoge sile na svetu borijo ne le proti veri, ampak še posebno proti krščanstvu.'"

Afrika

V Afriki je 100 milijonov poganov, 88 milijonov mohamedancev in 22 milijonov katoličanov. Za veliko misijonsko delo katoliške Cerkve je tam na razpolago 10.000 misijonarjev, 5.000 afriških sester in 1.000 črnih misijonskih bratov.

Važen dogodek za katoliško Cerkev v Afriki je bilo imenovanje prvega črnca za kardinala. To je doktor Lavrian Rugambwa, ki je bil rojen leta 1912 v Bukongu v Vzhodni Afriki. Po rodu je iz plemenite rodovine Bakaya plemena. Izprva je obiskoval misijonsko šolo in je v starosti devetih let prvi v družini prejel sv. krst. Star 31 let je prejel mašniško posvečenje. Leta 1951 je v Rimu postal doktor cerkvenega prava. Še istega leta je bil imenovan za apostolskega vikarja. Dve leti za tem je bil imenovan za škofa. Leta 1960 pa je postal kardinal svete Cerkve.

Anglija

V petek, 5. maja, bo angleška kraljica Izabela obiskala sv. očeta Janeza XXIII.. Bo to že tretji pomembnejši obisk anglikanskih zastopnikov pri sv. očetu. Prvi je bil leta 1959. Takrat sta papeža obiskali mati — kraljica Izabela in princezinja Margarita. V decembru preteklega leta pa se je v Rimu mudil dr. Fisher, primas anglikanske cerkve.

P. Gemelli je zapisal tole drzno trditev: „Film gledalca postopno iztrga iz normalnega življenja in ga potegne v neke vrste zavestno spanje.“ Kaj pravite na to? Kako gledate na filme z versko vsebino? Beriče!

PSIHOLOGIJA KINA

Film ima nevarnosti, smo zapisali pretekli mesec. To pa ne pomeni, da bi mu dali slovo in se mu za vedno odpovedali.

Tudi kino je božja stvar. Ker pa ima poleg tega še tako silen pomen v sodobnem svetu, zato se katoličan naravnost mora zanimati zanj; prav tako Cerkev, če more odločilno vplivati na proizvodnjo filmov, mora. Če pa ne more, mora vsaj sam zase — in tako tudi že za druge — zavzeti do filma pravo stališče: poznati nevarnosti in poznati dobre strani; izbirati in soditi ter tako vplivati na proizvajalce in gledalce.

Filmologija, ta nova veda, govori o velikanskem vplivu kina na vsega človeka. P. Gemelli je zapisal: „Ne da bi se zavedel, gledalca postopno iztrga iz normalnega življenja in ga potegne v neke vrste 'zavestno spanje'. Rastoči pojem nadzorstva nad seboj omogoči pronicanje novih idej in dopušča nevinden vpliv, prav do najbolj skrite notranjosti vesti.“

Tako ima film dvoje psiholoških vplivov: pozitivnega, ko slika deluje, a bolj na čustvena središča kakor na razumske zmožnosti; in negativnega, ko se človek pogrezne v stanje manjše odpornosti. Zaradi prvega moremo film tudi apostolsko uporabljati z velikim uspehom, kadar zna-

mo gledalcu prav približati take ideje, zavite v filmsko govornico. Zaradi drugega moramo biti pred vsakim filmom previdni, da še ostajamo vedno na svoji človeški ravni, katere znak je polna zavestnost in svoboda.

Poglejmo še enkrat bolj natančno drugo.

ZMANJŠAN ODPOR

Že samo z dejstvom, da stopim v kino dvorano, se postavim v tako stanje. Hočem se pač razvedriti: pozabiti, ne misliti več, sanjariti.

Takoj tudi začne delovati molk, ki vlada okrog mene, in tema, v kateri sem sam s seboj: le žarek luči na platnu privlači vso mojo pozornost.

Toplota v dvorani in mehki, udobni sedeži — čisto nekaj drugega kakor šolske klopi ali trdi pisarniški stoli! — vse to le še stopnjuje predanost.

Človeka zanese v drug svet, tistega, ki ga gleda na platnu. Svet ima meje in človek je v svojih zmožnostih v vsakdanjem svetu omejen — tu vse meje padejo. Z igralci sem vse: kralj ali tat, svetnik ali hudič; z njimi diham dobroto in greh, želim lepote in se oplajam z nizkoto...

Čim močnejša osebnost je kdo, tem bolj se bo znal razlikovati od 'ljudi' na platnu. Čim večji slabič, tem bolj bo z njimi eno.

ŽIVA SLIKA

75% otrok si zapomni hitreje in bolje tisto, kar so videli. To velja tudi za odrasle: „Svetilka tvojega telesa je oko...“ (Mt 6, 22). En sam pogled zadošča, da dušo pomiri — ali razburi.

Toda ta slika je živa. Kako drugače je hoditi po muzeju in ogledovati album slik, kakor sedeti pred filmskim platnom! Kretnje spremene telo, oblikujejo obraz in odražajo s tem dušo: en trezljaj z očmi ve povedati več kakor val besedi.

GLASBA IN RITEM

Nekoč je bil film nem, prav tja do leta 1929. Kljub temu je privlačil. Toda, kaj se zgodi danes gledalcu, ki ves zaverovan sledi dogajanju v filmu, če zaradi nenadne tehnične nezgode onemni zvočnik?

„Če hočete povečati skrivnostnost ljubezenskega prizora, ga odenete v tihe zvoke valčka, ki prihajajo iz ozadja. Jedek razgovor postane le še bolj prisekan, kadar ga spremlja fox-trott...“

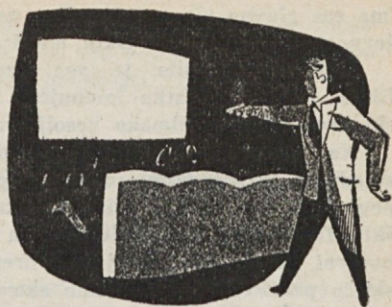
Kadar slika, kretnja, glasba postane eno, povezani z istim ritmom, dobi film še en vpliv več in gledalec izgubi še eno možnost za odpor. Otroci gledajo „Viteza brez meča“, z njim ne le sanjajo, ampak tudi žive: vse jim giblje; skačejo s sedežev, kriče, tolčejo ob tla, ali pa molče in na koncu ostanejo brez gumbov: delirij gibov jih je potegnil za seboj.

ZVEZDE

Še drug zvodnik je v filmu, ki vpliva, še preden se luči pogase, in bo vplival še dolgo potem, ko bo gledalec že pozabil na vse drugo.

Od česa je odvisen uspeh filmov? Mar ne največkrat od zvezd in zvezdnikov? Res te dela vsebina in režiser. A kaj bi bil Odpadnik ali Gospod Vincencij brez Pierre Fresneya, kaj Bernadette brez Jennifer Jones?

Če pomislimo na to, da filmski igralec more v 1 mesecu biti navzoč tolikim osebam, kakor so nekdaj bili veliki gledališki igralci v vsem svojem

življenju, brž vemo, kakšen je pomen zvezdnikov. Le da gledalci vse drugače žive s filmskimi igralci kakor z gledališkimi: tu je poistenje res popolno in se prenese s platna v vse življenje. Filmski igralci postajajo pravi maliki v današnji družbi in njihovi slepi oboževalci grede za njimi v dobrem in zlem. Zato so tolikokrat filmske revije še mnogo nevarnejše kakor filmi sami.

FILMSKI SVET

In kljub vsemu ves ta skupek navedenih filmskih prvin še ni tisto, kar

Molitev filmskega apostola

O Bog, ki si v začetku ustvaril vse in videl, da je bilo dobro, in ki si posebno po čudovitem daru luči človeku omogočil gledati in razumeti lepote Tvojega Stvarstva, nakloni vsem, ki zaradi napredka znanosti morejo uporabljati prav ta dar luči v kinematografski umetnosti, da bodo to vedno delali v večji duhovni in nravni napredek človeštva in v slavo Tvojega imena. Ki živiš in kraljuješ na veke vekov. Amen.

(Bernard kard. Griffin, pokojni nadškof westminsterski)

fma res glavno vlogo pri vplivu na duševnost današnjih človeških množtev.

Najmočnejša sila je vse vzdušje filma, to, kar skratka imenujejo filmski svet ali celó filmsko veselstvo.

Na žalost to danes ni najbolj v skladu s krščanskimi načeli. Celotni pogled je po mnenju priznanih katoliških filmologov materialistični in vsaj neverni, če ne mnogokdaj tudi brezverski in protiverski. Tako kino skoro nikoli ne namigava na onostranstvo; Boga skoro ni v filmih, če pa je, ga propaganda nesramno izrablja, kot se je zgodilo s filmom „Bog potrebuje ljudi“. (Napisali so: Nehale so se počitnice za Boga — Bog potrebuje ljudi; in še slabše). Seveda ne smemo misliti, da kaka ponesrečena ali posrečena fraza o Bogu že pomeni vero v Boga!

V npravstvenem pogledu je samo še slabše. Preveč je filmov, kjer gre le za ljubezen-užitek, to je, kratkotrajno, plitvo srečanje in karikaturó ljubezni. Novega poganstva sicer filmi ne uče, pač pa nakazujejo, tiho spodbujajo z zgledi in namigi.

In vendar bi prav tako skoro nezavestno mogel kino vplivati tudi za dobro. Sicer nikoli ne more nadomestiti verskega pouka, zato ker ravno trdimo, da globoko vpliva samo na čustveno, pač pa more pripraviti, razpoložiti za kasnejši pouk ali vsaj zbuditi zanimanje, položiti prve klice bodoče vernosti. Kino bi bil lahko v veliki meri začetek vere. Do danes še na žalost ni nikoli v vsem in popolnoma uspel.

VERSKI FILMI

V zadnjem desetletju je nastalo več močnih „katoliških“ del, a vsakemu je mogoče kaj očitati. Januarja smo govorili o „Opadniku“.

„Ključí nebeškega kraljestva“: Gledali smo ga pred leti tudi v slovenski

skupnosti v Argentini. Močno vpliva delovanje katoliškega misijonarja, a po drugi strani je ta v gledanju preveč protestantski, bolje, naturalističen, kar se kaže tudi v delovanju.

„Dobri pastir“: Vzbuja simpatije do duhovnikov, a ne moremo pričakovati, da bi Bing Crosbyjev bariton bila apologija njegove vere.

„Gospod Vincencij“: Ljubezen sv. Vincencija Pavelskega je preveč čisto navadno človekoljubje; njegovo notranje življenje, iz katerega je vendar črpal moč za taka junaštva, ni prikazano, zakramentalno življenje pa sploh ne. Res pa nihče ne bo pozabil tega duhovniškega lika.

„Bernadette“: Preveč pogosto se odmakne od zgodovinske resnice, a doslej še noben film ni s tako močjo prikazal nadnaravne resničnosti. Torej spet samo vpliv, ne pa pouk.

„Angeli greha“: Zbudil je mnogo redovniških poklicev.

„Ivana Arška“: Še najbolj ustreza katoliškemu pogledu na svet in kino. Res je, da ne dosega v duhovnosti n. pr. „Gospoda Vincencija“; da se mnogi pohujšujejo nad krutostjo škofa Cauchona, a krščanstvo, ki seva iz filma, je nepotvorjeno. Na žalost je Ivano igrala Ingrid Bergmann in njeno nesrečno življenje se gledalcem vedno meša v spomin ter manjša filmski vpliv.

In tako bi mogli še naštevati „Cunjarji iz Emavsá“, „Zvonovi sv. Marije“, „Zvonovi zvone“, „Zgodovina redovnice“ itd. Tudi verski filmi globoko vplivajo, če upoštevajo filmsko psihologijo. Težko pa je, zadeti v neki nujni površnosti kina ravno pravo mero. Kako primerno bi bilo, ko bi večkrat molili molitev, ki smo jo natisnili ob robu!

J. R.

Če je Bog ljubezen sama in nas ljubi, vsakega posebej, z večno ljubeznijo, zakaj potem res dopušča, da je v življenju na svetu toliko trpljenja, bridkosti in težav?

ALI VERUJEMO V BOŽJO LJUBEZEN?

BOG NAS LJUBI

Velika noč je veličastni praznik Kristusove zmage nad peklom, grehom in smrtjo. Njegovo slavno vstajenje iz groba je potrdilo njegovega božanstva in s tem tudi neporušljivo jamstvo resničnosti krščanske vere.

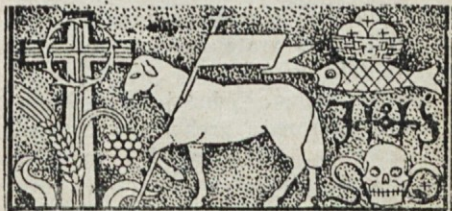
Pa je Velika noč tudi največji dokaz neskončne božje ljubezni do človeškega rodu. Z neskončno hvaležnostjo mislimo v velikonočnih dneh na Jezusove besede, ki jih je na prvem velikonočnem prazniku govoril pismouku Nikodemu: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje“ (Jan 3, 16). Sveti Janez, ki nam je ta nočni razgovor Jezusov z Nikodemom v svojem evangeliju ohranil, učenec ljubezni, ki je od vseh apostolov najgloblje prodril v božje skrivnosti, v svojem prvem pismu tako lepo pravi: „Bog je ljubezen. V tem se je razodela ljubezen božja do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli. V tem je ljubezen: ne, da smo mi ljubili Boga, temveč, da nas je on ljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe“ (4, 8-10).

Ta čudovita resnica o neskončni božji ljubezni, ki kot mila luč razsvetljuje velikonočne dni, more s svojo svetlobo razsvetliti tudi skrivnostne ukrepe božje previdnosti in naša srca tudi v najtežjih preskušnjah napolniti z velikim mirom in z nebeško tolažbo.

V knjigi Modrosti so zapisane sledeče prelepe besede: „Kakor prašek na tehtnici je ves svet pred teboj, o Gospod, in kakor kaplja rose, ki zjutraj pade na zemljo. Ti pa imaš usmiljenje z vsemi, ker vse premoreš, in spregleduješ ljudem grehe, da se spokore. Ljubiš namreč vse, kar je, in ničesar ne mrziš, kar si naredil; zakaj ko bi kaj sovražil, bi tega ne ustvaril“ (11, 2224).

Po lastni božji izjavi je torej vse stvarstvo predmet božje ljubezni. Ljubezen vsemogočnega Stvarnika je razlog vsega življenja in bivanja v vidnem in nevidnem svetu. Brez te božje ljubezni bi nobena stvar ne bivala, brez nje bi nobena tudi en sam trenutek ne mogla obstati. K temu zopet pravi knjiga Modrosti: „Kako bi le moglo kaj obstati, ako bi ti ne hotel, ali se ohraniti, česar bi ti ne poklical v bivanje? Ti pa vsemu prizanašaš, ker so tvoje vse stvari, ti, Gospod, ki ljubiš življenje“ (11, 25-26).

Z ozirom na človeški rod na zemlji moremo torej, oprti na gornjo razodeto

resnico, z zaupanjem in hvaležnostjo reči: Bog ljubi vse ljudi, naj bodo katergakoli rodu in jezika. Čeprav je gotovo, da so posebne božje ljubezni deležni tisti ljudje, ki tudi sami Boga ljubijo in mu zvesto služijo, vendar Bog iz svoje ljubezni v tem življenju ne izključi nikogar, tudi ne grešnikov in svojih sovražnikov, ker resnično hoče, da se vsi ljudje zveličajo in pridejo k spoznanju resnice (prim. 1 Tim 2, 4). Jezus Kristus se je rodil za vse ljudi, za vse je trpel in umrl in vstal. In nebeški Oče v tej svoji vse obsegajoči ljubezni „veleva svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim“ (Mt 5, 45).

PREČUDNA SKRIVNOST

Ta božja ljubezen do nas je v resnici prečudna, nedoumljiva skrivnost. Bog nas ljubi od vekomaj, kakor sam pravi pri preroku Jeremiju: „Z večno ljubeznijo sem te ljubil“ (31, 3). In ta večnost božje ljubezni ne velja samo za preteklost, ampak tudi za bodočnost. Kakor nima začetka, tako ta skrivnostna božja ljubezen, kolikor od Boga zavisi, tudi nima konca. Psalmist poje: „Milosrčnost Gospodova traja od veka do veka nad njimi, ki se ga boje“ (112, 17). Milosrčnost pa, kot beseda sama pove, je izraz in izliv božje ljubezni. Tako trdna in stanovitna je ta božja ljubezen do nas, da tudi tedaj ne preneha, ko Boga žalimo in se uporni in nehvaležni od njega odvrčamo. Kot dober pastir gre za nami v puščavo greha, da reši izgubljeno ovco žalostne smrti. Pred vrata našega srca prihaja in trka in kliče, da mu odpremo in ga sprejmemo. Vedno je pripravljen odpustiti nam naše grehe, ako se skesani k njemu obrnemo. Pri preroku Ezehielu naravnost prisega, da noče

smrti grešnika, ampak da se spreobrne in živi (prim. 33, 11).

Ta božja ljubezen do človeka je nekaj tako skrivnostnega in izrednega, da ji ni enake na zemlji. Izvira iz večne božje dobrote, ki je neizmerna, neskončna. Razlikuje se od človeške ljubezni tako po naravi kot po stopnji. Ne moremo je soditi po istih načelih, kakor presojamo ljubezen med ljudmi. Ljubezen med možem in ženo, med starši in otroki, med brati in sestrami in med prijatelji je pač odsev božje ljubezni, a le rahel in nepopoln in neizumno nižji od nje. Ako bi v duhu združili vso neizrekljivo ljubezen preblašene Device in božje Matere Marije, vso ljubezen božjih angelov in svetnikov, vso plemenito ljubezen, ki si jo izkazujejo dobri ljudje na zemlji v vseh časih — vsa ta ljubezen bi bila napram božji ljubezni le kakor kapljica vode napram brezbrežnemu morju, kakor trenutek proti večnosti.

Božja ljubezen je tako globoka in prečudna skrivnost, da je noben ustvarjen razum, niti sama božja Mati, nikoli do dna ne more razumeti. Je to ljubezen brez meje in brez konca, v vsem vredna Bogu, ki je v vsem, tudi v ljubezni, neskončno popoln.

ZAKAJ NAS BOG LJUBI?

Kje so razlogi in nagibi te božje ljubezni do nas? Ako jih iščemo na naši strani, moramo ponižno priznati, da jih težko najdemo. Uboge stvari smo, pravi nič v primeri z neskončnim Stvarnikom. Ničesar mu ne moremo dati, česar bi že ne imel, saj je sam v sebi slaven in srečen od vekomaj do vekomaj. Sveti Pavel piše Rimljanom: „Kdo je Bogu prej kaj dal, da bi se mu povrnilo? Kajti od njega in po njem in zanj je vse: Njemu slava na veke“ (11, 35-36). Ako nam v svoji

ljudomilosti le pusti, da delamo zanj in za njegovo slavo, nas mora vendar on sam neprenehoma ohranjovati in držati in nam pri vsem pomagati, prav tako, kot se godi malim otrokom, kadar hočejo pomagati svojim staršem. Kar nas pri tem razmišljanju posebno ponižava, je bridka zavest naših neštetihih grehov, malomarnosti in nezvestob, s katerimi Boga tako pogosto žalimo. Resnično, ponižno moramo priznati, da od naše strani Bog nima kaj prida razlogov in nagibov za svojo neskončno ljubezen do nas. Nepopisno ubogi in ne vredni smo pred njim.

Razlogi za to božjo ljubezen morajo tedaj biti v Bogu samem. In tako je v resnici, kakor nam to odkrivajo zgoraj navedene besede iz knjige Mojzovi. Na vprašanje: Zakaj nas Bog ljubi? — bo edino pravilni odgovor naslednji: Zato, ker nas je ustvaril! In, ko naprej vprašamo: Zakaj nas je ustvaril? — odgovor pravi: Zato, ker nas je ljubil od vekomaj! Tako ostajemo kakor zaklenjeni v ta prečudni krog neskončne božje ljubezni, iz katerega ne moremo iziti. Čudovita je v resnici ta naša ječa; takega ujetništva se človek pač nikoli ne more naveličati! — Tako vzklika p. Faber, ko te lepe, tolažilne misli razvija v svoji knjigi „Stvarnik in stvari“.

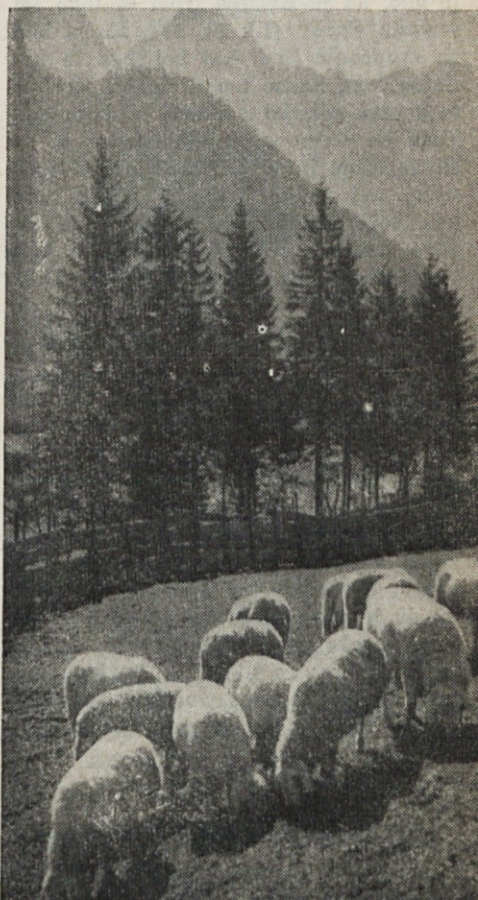
ZAKAJ POTEM TRPLJENJE?

Vedno znova se srečamo s tem težkim vprašanjem, ki toliko vznemirja uboga človeška srca, jih bega v njihovi veri v božjo previdnost, jih često tira v upornost proti Bogu ali celo v obup. Če je Bog ljubezen sama in nas ljubi, vsakega posebej, z večno ljubezni-

jo, zakaj potem res dopušča, da je v življenju na svetu toliko trpljenja, bridkosti in težav?

Problem trpljenja je v resnici zelo težak in skrivnosten; in čeprav se je o njem že neizmerno veliko razmišljalo, govorilo in pisalo, mu vendar nihče ne pride do dna, nobena rešitev popolnoma ne zadovolji. Kakor tolikrat, pridemo tudi tu spet na prerokove besede: „Božje misli niso naše misli, ne božja pota naša pota“ (prim. Iz 55, 8).

V preprosti obliki nam na ta silni problem trpljenja in križa odgovarja

V prijazni Logarski dolini najdejo pohlevne ovce dobro pašo

Tomaž Kempčan v svoji Hoji za Kristusom. V 12. poglavju druge knjige govori o kraljevi poti svetega križa in pravi med drugim: „Ni zveličanja duši, ne upa večnega življenja razen v križu. Jezus je šel pred nami in nosil križ in umrl za nas na križu, da bi tudi mi nosili svoj križ in tako šli v večno življenje. V križu je vse, in smrt vse odloči; in ni druge poti do življenja in do pravega notranjega miru razen poti svetega križa in vsakdanjega zatajevanja. Vse življenje Kristusovo je bilo križ in trpljenje. Sam pravi učencema na pot v Emavs: „Potrebno je bilo, da je Kristus trpel in tako šel v svojo slavo“ (Lk 24, 26). Ko bi bilo za zveličanje ljudi kaj boljšega in koristnejšega kakor trpeti, bi bil Kristus to gotovo pokazal z besedo in dejanjem. Toda on očitno opominja učence, ki so šli za njim, in vse, ki hočejo hoditi za njim, naj nosijo križ, in pravi: „Če kdo hoče hoditi za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj“ (Lk 9, 23). Taka je torej božja volja, „da moramo le po mnogih bridkosti priti v božje kraljestvo“ (Apd 14, 21).

Iz teh Kempčanovih besed, ki mu jih je vera navdihnila, lahko sklepamo, da tudi nad trpljenjem sije mila luč božje previdnosti in ljubezni, s katerima nas Bog vodi k večnemu cilju, k nebeški sreči. In Jezusov zgled in nauk, zgled nebeške Matere Marije in vseh božjih svetnikov so nam poročstvo za to, da je tudi trpljenje, s katerim Bog svoje otroke na zemlji obiskuje in oblikuje, del tistega ljubečega božjega načrta, ki mu je nespremenljiva, vodilna misel: božja slava in naša večna blaženost.

+

ljubezen skozi vse življenje. Poživljajmo jo v svojih srcih vsak dan, zlasti še v bridkosti in težkih urah. Verujmo v to večno, neskončno božjo ljubezen tudi skozi jok in solze in prosimo Boga, da bi njena mila luč nikoli v naši duši ne ugasnila.

V potrjenje te vere naj nam bo, kakor za začetek, tudi za sklep prelepa misel svetega Janeza, ki pravi: „Spoznali smo ter se uverili o ljubezni, ki jo ima Bog do nas. Bog je ljubezen in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem... Ljubimo torej Boga, ker nas je on prej ljubil“ (I, 4, 16-19).

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Naj nas torej spremlja vera v božjo

Kongresni trg v Ljubljani

Švicarski zdravnik dr. Tournier je dejal vznemirjenemu bolniku besede, ki morejo pomiriti marsikatero strto dušo. Glase se: „Ni važno! življenje razumeti, važno je življenje sprejeti takšno, kakršno je.“ Berite in presodite!

Sloveči švicarski zdravnik in odličen poznavalec človeške duše dr. Pavel Tournier pripoveduje v eni svojih knjig, kako je obiskal hudo bolnega prijatelja, za katerega je vedel, da mu ne pomaga več nobeno zdravilo. Ravno za božič je bilo. Bil je trenutek sam z njim. Bolnik z muko spregovori: „Nekaj je, česar ne razumem.“ Ni pa mogel več nadaljevati, kaj je tisto. Zdravnik, poznavalec človeka, je dobro razumel, kaj je hotel povedati. Človek res ne razume, zakaj mora umreti, in to v letih, ko bi še rad živel. Dr. Tournier pa se je sklonil nad bolnika in mu rekel: „Veste, ni važno življenje razu-

IV V KAJ JE VAŽNO V ŽIVLJENJU

meti, ampak važno je življenje sprejeti takšno, kakršno je.“ Bolnik ga je gledal z umirajočimi očmi in zašepetal: „Da, razumem, res je... sprejemam vse.“

Sprejeti življenje, kakršno je kdo dobil
V tem je skrita velika modrost. Človek mora sprejeti pač ravno svoje življenje, kakršno je dobil. Nič nam ne pomaga, če se pritožujemo in tarnamo in zavidamo druge, češ da jim je laže, da imajo, lepše življenje, da so bolj nadarjeni, bolj zdravi, imenitnejši, bogatejši in kar je še drugih lepih strani življenja.

Nekateri ljudje vse življenje bolehalo ob večnem „če“. „Če bi bil jaz tako

nadarjen kakor moj tovariš, bi tudi z veseljem študiral, tako pa nisem nič kriv, če iz mene ne bo nič“. „Če bi bil jaz toliko podedoval, kakor, je moj soseď, bi tudi lahko gospodaril, tako pa ne morem nič za to, če sem prišel revež na svet in se bom revež poslovil od njega“. „Če bi imel jaz takega dobrotnika (strica?). kakor ga imajo drugi, bi tudi jaz na zeleno vejo zlezal“. „Če bi bil jaz tako močan in tako zdrav, bi tudi imel kaj od življenja, zdaj pa vidim, da so vsi drugi srečnejši, samo jaz se vse življenje oteпам z boleznimi in s težavami.“ „Če bi ne imel take smole, bi tudi v življenju marsikaj dosegel“. „Če bi imel takšno

srečo, kakor jo imajo drugi, bi bil danes že velik gospod“ itd.

Tako in podobno se ljudje neprenehoma izgovarjajo in opravičujejo svoje slabosti; opazujejo druge, si želijo to, kar imajo drugi, svojeja lastnega življenja pa ne upajo vzeti nase. Vse bi radi, samo tega ne, kar bi morali. Vse, kar je daleč od njih in nedosegljivo, bi radi imeli, samo tega, kar jim je najbliže in zato —hočes nočeš— najlaže, to je njihovo lastno življenje, tega se otepajo in tega se izogibljejo kot največje nesreče. Če se potem čutijo res nesrečne in jim sreča ni naklonjena, so vsi drugi tega bolj krivi ko oni sami. Povsod drugje iščejo vzroke svoji nesreči in neuspehom, samo v samem sebi ne. Samo svoje lastne omahljivosti in mehkužnosti, ki jim ni dala, da bi pogumno sprejeli življenje in njegove naloge nase, nočejo uvideti, ker bi bili potem pač prisiljeni drugače živeti.

Upor proti lastnemu življenju, proti lastni dediščini je eden izmed temeljnih vzrokov, zakaj mnogi ljudje v življenju ne najdejo prave sreče.

Na prav posebne dediče naletimo: dediči, ki odklanjajo svojo dediščino samo zato, da lahko vse življenje tarnajo, kako so revni in zapuščeni. To so tisti posebneži, ki dediščno odklanjajo, češ saj nič ne bomo imeli od nje, ker je obremenjena s prevelikimi dajatvami in davki.

Prispodoba je jasna. Pokaže nam namreč, kako površno mislijo taki ljudje. Ne pomislijo, da ni nobene dediščine, ki bi ne bila „obremenjena“ s plačili, vsaj z davki. Nobena dediščina ni namreč zgolj darilo, vsaka je obremenjena naloga, ki obvezuje, kaj moramo in kako moramo ž njo ravnati. To velje dobesedno za vse naše življenje, kakor smo ga podedovali do svojih

prednikov: ni samo darilo, ki se ga naj veselimo, ampak je še bolj naročilo, ki nam vsak dan narekuje nove dolžnosti, nove obveznosti, nov trud, nalaga nove žrtve.

Sprejeti svoje življenje se pravi sprejeti svoje telo.

Mnogo je takih, ki neradi sprejmejo svoje telo. Kar obsedeni so nekateri, neumne misli in predsodki jih delajo nesrečne: prevelik nos imajo, predebele noge, preveliko ali pa premajhno postavo, preobilnega života so, grd glas imajo in še nešteto drugih nakaz vidijo na sebi, zato hodijo od zdravnika do zdravnika, uporabljajo vsa mogoča olupševalna sredstva, se dajo operirati, masirati, noge zlomiti in zopet nanovo „lepše zrasti“, presaditi kožo z enega dela telesa na drugega, delajo shujševalne kure, da pri tem zbolijo in živčno propadajo.

Taki ljudje se večkrat niti ne zavedajo, da teh njihovih pomanjkljivosti nihče drug sploh niti ne opazi; da pa nasprotno drugi na njih občudujejo lepoto značaja, sposobnosti duha in privlačnost duše, ki jim napravi tudi njihove „manj lepe“ noge in obrvi in nos in stas zelo prikupen.

Ne zadevajo se, da je ob vseh malih pomanjkljivostih, ki jih ima vsakdo, na njih ena sama stvar, ki ni v redu in ki jim utegne postati usodna za vse življenje: njihov spačen značaj, ki je preveč samoljuben in nečimrni.

Sprejeti življenje se pravi sprejeti tudi svoja leta

Mnogi se kmalu začno boriti proti svojim letom, nočejo jih sprejeti.

Zelo sodobna, recimo moderna, je ta poteza: želja po pomladitvi. Celó

zdravniška veđa je v službi pomladitve in boja proti staranju. Težnja po pomladitvi je isto, kar je boj proti lastni starosti.

Žene, ki so že v letih, se rade vedejo v moški družbi, kakor da so še mlade, čeprav se jim nič ne poda; ne slišijo rade, da so že „babice“, da imajo vnuke. Francozi pravilno ugotavljajo: sprejeti svojo starost je isto, kakor umetnost biti stara ma⁺ (l'art d'être grand'mère).

Če bi se ljudje sprijaznili s svojimi leti, bi odpadle neštete skrbi za „lepoto“ in pomlajenje in bi si ohranili živce, zdravje in — lepoto brez pripomočkov.

Možje nočejo „izpreči“, nočejo zmanjšati svojega delovnega napora, ker si nočejo priznati, da ne zmorejo več toliko kakor prej. Ne sprejmejo svojih let, zato pa se še vedno preobremenjujejo z delom — in v tem je iskati dobršen del današnjega „previ-sokega krvnega pritiska“, ki je kar značilna „bolezen“ sodobnega delovnega človeka. Ne priznava svojih let, ne upošteva, da z leti osnovna preosnova (metabolizem) ni več tako krepka; notranje izgorevanje je zmanjšano, zato pa tudi zmanjkuje kalorij za delo in delovni napor; telo je občutljivejše za mraz in toploto, zato si človek ne sme dovoljevati več prevelikih in naglih sprememb, ne sme junačiti z utrjevanjem in športom ali telesnimi vajami.

Starejši radi začno poudarjati: „V mojem času“, kakor da sedanji čas ni več njihov, kakor da je bila samo mladost njihova. Nočejo sprejeti starosti, zato so nesrečni v njej. Sprejeti življenje se pravi sprejeti tudi svojo starost in njene zrele sadove, ne pa samo tožiti za izgubljeno mladostjo in lepo-

to. Dr. Tournier je videl na balkonu svoje stare pacientke rože, ki pa so venele, zato ji je rekel: „Treba je potrgati ovenele rože, da lahko rastlina požene nov cvet.“ V tem pa je zagledal prisposodbo življenja. Kdor hoče na stara leta ohraniti samo rože iz preteklosti, mu ne preostane drugega ko ovenelo cvetje in se sam prikrajša za lepoto sveže rože.

„Sprejeti življenje“, v tem je torej ne samo velika modrost, ampak tudi moč, ki nam vliiva zdravje celo v boleznih. Drat

Mirne in svetle so noči v Sloveniji

Spoštovanje redovnemu življenju!

Katoliška Cerkev visoko ceni redovniško življenje. Za krščansko družbo so samostani dragoceni činitelji za duhovni dvig ljudstva in pri apostolskem delu Cerkve. Veličina in lepota redovniškega življenja je nad sodobnim modernim življenjem. Zato tisti, ki se odločijo za redovniški poklic, znajo resnično presoditi vrednost življenja. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu nadškofu mesta Tour, Francija, 10. 12. 1960.)

Predanost v božjo voljo

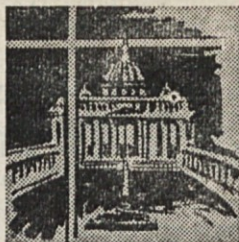
V splošni avdienci dne 14. 12. 1960 je sv. oče zbranim vernikom posebej priporočal predanost v božjo voljo. Roke našega Gospoda so dobre in varne, zato moramo popolnoma Vanj zapupati in se mu predati. Kdor tako dela, bo imel stalno dušni mir, ga težave ne bodo nikoli premagale in njegova vnema za svetost, apostolat in službo Bogu bo vedno naraščala.

Marija, upanje Cerkve

Brezmadežna, ki je jutranja zvezda in razprši temne oblake našega življenja, je vredna, da se ji popolnoma zapujemo. Prosimo jo, da nas vodi na vseh potih življenja, v mladosti in starosti, posebej pa še, da nas varuje pred skušnjavami in grehom. Mariji je krščanski svet vedno zaupal v najhujših težavah in tudi danes je veliko upanje katoliške Cerkve. (Sv. oče Janez XXIII. v cerkvi Marije Snežne, dne 8. 12. 1960.)

Čudovito poslanstvo žene

Žena mora biti dandanes prisotna na vseh področjih družinskega in družbenega življenja. Sv. oče in Cerkev se te prisotnosti in dela sodobne žene veselita in ju podpirata. Vendar je glavno področje ženskega dela in udeleževanja še vedno družina. Ta je dandanes v veliki nevarnosti. Vse vrste pro-

Glas iz Rima

paganda jo hoče uničiti. Posebej med mladino se širijo napačni nauki in pojmovanje o družinski skupnosti. Družina je veliki dar božji. Je začetek dobre in krščanske vzgoje. Za človeka je največji zaklad življenje. Otroku je vir življenja, doraščajoči mladini nudi posnemanja vredne zglede vsakdanjega življenja in jih čuva pred nečistimi duhovi, zakoncem nudi veliko oporo v orientaciji in tudi krizah življenja, starci pa morejo uživati zaslužene sode dolge zvestobe v zakonskem življenju. V družini pripada ženi nenadomestljivo mesto in zato se mora predvsem njej posvetiti. Zato delo izven doma ženo veliko prizadene in jo ovira pri izvrševanju njenega poslanstva. Težave sodobnega življenja je pa treba vedno premagati z vedrim licem in velikim zaupanjem. (Sv. oče Janez XXIII. udeleženkam XI Kongresa italijanske ženske zveze, dne 7. 12. 1960.)

Cerkev je vedno zvesta svojemu karitativnemu poslanstvu

Bogastvo tvarnih dobrin je za človeka velikega pomena. Če pa sledimo nauku evangelija, pa lahko vidimo, da

premo s premoženjem pomagati potrebnim, in to brez strahu, da bi pri tem postali sami revni. Dobrodelnost je velika krepost. Cerkev jo je vedno priporočala in širila. Zato si veliko prizadeva za dobrodelnost in njene ustanove, da bo tako povsod svetila luč ljubezni Kristusove. (Sv. oče Janez XXIII. udeležencem splošne avdience, dne 9. 12. 1960.)

Kakšen naj bo sodobni katoliški časnikar

Sodobnemu katoliškemu časnikarju je najprej potrebna dobra poklicna priprava. Nič se ne improvizira in prav tako se ne more improvizirati katoliški časnikar. Treba se je učiti, misliti, premišljevat, presoditi, pridobiti si čut odgovornosti. Sodelovati mora v bratski slogi in prijateljstvu z vsemi poklicnimi sodelavci v resničnem krščanskem apostolatu za širjenje resnice. Krščanski čut mora prejeti vse življenje, da bo tako prišlo pričevanje resnice, spoštovanje bližnjega, jasnost idej in dozorela miselnost najširšim slojem ljudstva. (Sv. oče Janez XXIII. Zvezi katoliških časnikarjev Italije, 6. 12. 1960.)

Skrb sv. očeta za delavce

Ko so velike poplave zajele področje Palesine (Italija), je sv. oče Janez XXIII. poslal pismo škofu mesta Adria, v katerem izraža svoje sočutje z vsemi, ki trpijo radi te velike nesreče. Ker so se tam dogodila gotova dejanja nasilja nad imetjem s strani tistih, ki se postavljajo za zaščitnike delavcev, sv. oče obsoja taka početja, obenem pa kliče delavcem, da ga zelo skrbi njihova revščina in potrebe. Cerkev je

bila vedno skrbna mati delavcev, razume njihove potrebe in jim hoče pomagati. Samo Kristus in po njegovem nauku Cerkev, sta postavila trdne temelje socialne pravičnosti.

Potrebujem kuharja na pol. Ko je Pij X. s kupom monsinjorjev ogledoval vatikanske prostore, je prišel tudi do kuhinje. Tu je našel cel roj kuharjev in pomočnikov. Žalosten se je obrnil k monsinjorjem: „Tu bo pač treba poseči vmes: zase potrebujem le kuharja na pol; zjutraj si znam sam skuhati kavo in za večerjo tudi ocvreti jajca“.

Pij X. in blagoslov. Nekega dne je Pij X. sprejel padovanskega juda Jacourja, s katerim sta bila dobro znana. Ta mu je povedal, da je neki njun skupni znanec hudo bolan. Papež je hitro naročil judu, naj izroči bolniku papeški blagoslov. „Koga?“ se je čudal jud. „I, to ni nič takega: papeški blagoslov je kot dobro vino, ni važno v kakšnem sodu ga prepeljavajo“.

Debe!a sveča. Za svečnico vsi duhovniki v Rimu prinesejo papežu v dar svečo. Ravnatelj zavoda Anima msgr. Waal je bil redno navzoč. Pij X. mu je namignil neko leto: „Monsignor, vaša sveča je vedno tanjša“. Drugo leto je msgr. Waal kupil najdebelejšo svečo, kar jih je dobil v Rimu. Pa, glej smolo, tik pred papežem se je spodtaknil in zlomil svečo. Komornik je hotel, da pride z drugo, on pa je le zbral ostanke in jih izročil papežu. Ta mu je svetoval: „Monsignor, je le bolje, da ostanete pri tanjših svečah; za prenašanje debelih so cerkovniki“.

„Življenje,“ pravi Francoz Ollé-Laprune, „ni vse v tem, kar vidimo. Človeško življenje je treba gledati z verskega vidika. Tu moramo iskati in najti zadnji odgovor na vprašanje življenja.“

KATOLIŠKO ŠOLSTVO PO SVETU

Splošne ugotovitve

Leta 1959 se je po katoliških privatnih šolah izobraževalo skoro 21 milijonov otrok in mladostnikov. Dodati bi jim mogli učence državnih šol po tistih državah, kjer so te šole pravno ali dejansko katoliške — v Španiji, na Portugalskem, v Luksemburgu. K številu gojencev privatnega šolstva je pomniti, da je več kot polovica le-tega zgoščenega v šestih državah: Združenih državah, Kanadi, Franciji, Belgiji, Holandski, Španiji.

Najbolj širokogruden šolski red imajo Anglija, Irska, Holandska, Belgija, Indija, Indonezija in Japonska.

Tiste države, ki so uradno katoliške (n. pr. Španija, Portugalska, Paragvaj, Rep. Dominicana), ne nudijo najbolj ugodnih pogojev za razvoj privatnega šolstva.

Skoro povsod je ugotoviti napetost med Cerkvijo in državo. Glede šolstva je mogoče postaviti naslednjo razdelitev:

1. Države, ki načelno ali dejansko ne priznavajo svobode pouka. V njih šolstvu vlada državni monopol. To so predvsem komunistične države.

2. Države, ki Cerkvi kot taki odrekajo pravico do pouka, kot je to n. pr. v mehiškani ustavi.

3. Države, ki izključujejo verouk (nasploh ali katoliški verouk) iz učnih načrtov, urnika ali javnih šolskih prostorov.

4. Države, ki priznavajo svobodo pouka, pa jo v praksi omejujejo, n. pr. pri podeljevanju diplom, z vsiljevanjem učnih načrtov in knjig, z gospodarskimi ovirami (tak je položaj v Argentini itd.).

Pregled položaja po državah V EVROPI:

Anglija in Wales

Tu je v veljavi eden najbolj svobodnih sistemov. Verski pouk se podeljuje v vseh šolah. Cerkve so povabljene k sodelovanju. Katoliške šole spadajo v vrsto „*aided schools*“. Krajevne šolske oblasti prevzamejo polovico stroškov za zidavo in vzdržujejo eno tretjino učiteljev. Verski pouk prepuščajo zavodom samim. Glede zidave, opreme in podobnih stvari se morajo privatne šole ravnati po odloku o vzgoji („*Education Act*“) iz l. 1944.

Cerkev opozarja na neenakost postopanja s temi šolami pa s šolami, ki spadajo v vrsto „*controlled schools*“: pri teh prevzamejo oblasti vse stroške za zidavo in opremo in vzdržujejo dve tretjini učiteljstva.

Škotska

Po l. 1918 so verske šole praktično vključene v javno šolstvo. Na nastavitve učnega osobja morajo pristati cerkvene oblasti, ki šole nadzirajo.

Finska

Država nudi zasebnim šolam pomoč: prispeva za plače, za opremo itd.

Švedska

Tu je državna pomoč še večja: 75% denarja za plače daje država, ostalo krijejo občine.

Danska

80% stroškov za privatno šolstvo gre iz javnih fondov. Nad poukom ni državnega nadzorstva.

Holandija

Holandija ima zelo širokosrčen sistem. Zasebne stroške vrtce podpirajo občine po skoro enakem ključu kot javne. Pri ljudskih šolah je uvedena enakost postopanja z javnimi šolami in s tistimi privatnimi, ki to zahtevajo in imajo določeno (po občinah različno) število učencev. Zasebne srednje šole uživajo le malo manjšo javno podporo kot državne. Tudi strokovne privatne šole zajemajo iz javnih fondov. Privatne univerze dobivajo podporo, ki odgovarja številu in vrsti njih fakultet.

Belgija

Po dogovoru iz l. 1958 more vsaka družina izbrati med državno in katoliško šolo. Tudi v državnih šolah je verski pouk. Oskrbo učiteljstva na zasebnih šolah prevzame država. Za upravo in opremo so na razpolago javni krediti.

Irska

Ustava priznava pravico staršev, da izbere otrokom šolo. Javne šole so v načelu nekonfesionalne, v resnici pa so — ali katoliške, ali protestantske. Privatne šole ne prejemaajo podpore, ko pa zbero 10 ali 20 učencev, veljajo za javne. Zasebni zavodi se dele v dve vrsti: „vested schools“, katerih poslovanje smejo služiti le pouku po obveznem programu, in „non vested schools“, ki smejo s poslopij prosto razpolagati.

Španija

V vseh javnih šolah je verski pouk obvezen. Kar se zasebnih šol tiče, more država podpirati ljudske šole tam, kjer je dovolj javnih šol, in jih podpira, kjer teh ni dovolj. Učni načrt je trojen: državni — načrt krajevnih oblasti in društev — cerkveni. Srednje privatne šole so deležne samo državnih štipendij, ne uživajo pa nobene podpore

in morajo nositi enake davke kot industrijska in trgovska podjetja. Tudi zasebne univerze so brez javne podpore.

Portugalska

Po ustavi in po konkordatu bi morala država priznati katoliško privatno šolstvo in njegove diplome in ga podpirati. V resnici mu ne nudi ne moralne ne materialne podpore, pač pa je velikodušna do katoliškega šolstva v kolonijah.

Avstrija

Katoliškim šolam je država „podarila“ to, da so oproščene davkov in da oskrbuje kakih 100 učiteljev. Nekaj podpore dobivajo od oblasti v nekaterih provincah.

Luksemburg

Javne šole so dejansko katoliške.

Švica

Velika avtonomija kantonov in občin, zato je kakih 30 različnih šolskih statutov.

Zvezna Nemčija

Po ustavi je zajamčena pravica do ustanavljanja privatnih šol. Starši iz-

berejo svojim otrokom šolo. Verska vzgoja je obvezna. Ljudske šole so konfesionalne; v javnih se uradno poučuje verouk v skladu z versko „barvo“ vsake province. Univerze so vse javne. Vlada podpira tiste zasebne šole, ki so javno koristne.

V AMERIKI:

Kanada

Vsaka provinca ima svoj šolski statut. Katoliške šole imajo gospodarske probleme v Manitobi in v Britanski Kolumbiji.

Združene države

Vseh 49 držav prepoveduje uporabo javnih fondov za podporo privatnemu šolstvu. So pa drugi načini pomoči: v nekaterih državah (Washington, Kalifornija) privatne šole niso obdavčene; druge države (Louisiana, Missisipi, Oregon, Nova Mehika) skrbе za njih opremo, spet druge za kantine in prevoz. Med zveznimi zakoni je več takih, da privatnim šolam prav tako koristijo kot javnim (n. pr. G. J. Bill of Property Act, Defense Education Act, Rights, Lauham Act, Mead Surplus Excise Tax Bill, Nat. Science Foundation). V nekaterih okrožjih z močno katoliško večino veljajo katoliške šole za občestvene. V javnih šolah 40 držav je verska vzgoja obvezna — kljub nekemu nasprotnemu odloku Vrhovnega sodišča.

Mehika

Katoliško šolstvo je protustavno. Sicer ga tolerirajo, vendar v šolskih prostorih ne sme biti verskih znakov, ne po učnih knjigah verskih misli. Verski pouk ne sme biti del rednega programa. Državne šole so brez njega.

San Salvador

Država podeljuje štipendije takim privatnim ustanovam, ki so urejene

kot kooperative in imajo več kot 20 domačih učnih moči.

Nicaragua

V Nicaragvi je Cerkev ločena od države. Javne šole so laične. Oblast daje zasebnim katoliškim šolam nekaj štipendij in podpore.

Republica Dominicana

Tudi Republica Dominicana daje privatnim katoliškim šolam podporo.

Haiti

V skladu s konkordatom iz l. 1860 veljajo katoliške ljudske šole za državne in prejema podporo. Malo pa je te podpore za srednje šole.

Venezuela

Načelno in v praksi se morajo zasebne šole same vzdrževati.

Paragvaj

Katolicizem je državna vera. Privatni učni zavodi ne prejema redne podpore, pač pa so oproščeni davkov.

Ekvador

Javne šole niso konfesionalne, pač pa se v njih daje državljanska in moralna vzgoja. Privatno šolstvo dobiva malo podporo.

Čile

Izvedena je ločitev Cerkve od države. Zasebno šolstvo prejema podporo v višini 50 % stroškov za učence javnih šol.

Brazilija

Zvezne države in občine imajo raznolike učne statute. Zasebne šole nikjer ne plačujejo davkov. Katoliške srednje šole dobivajo izdatno podporo iz državnega fonda za srednje šolstvo.

AFRIKA:

Egipt

Zasebno šolstvo je zelo razvito. Državne oblasti ga podpirajo. Učne moči smatrajo za državne uradnike in jih kot take upoštevajo.

Ghana

Država vzdržuje „odobrene“ in „avtonomne“ šole, medtem ko „privatne“ ne prejemajo podpore. Od 4.239 šol je privatnih 315.

Južnoafriška unija

Javna pomoč bantujskim šolam je odvisna od dobre volje in segregacionističnih načrtov ministra za notranje zadeve. Katoliške šole so to pomoč zavrnilo, saj bi jih privezala na politiko in na rasistični nauk. Za pouk belcev ima vsaka od štirih provinc različen statut. Najbolj širokosrčen je statut v Natalu.

AZIJA

Indija

Politika zvezne vlade je med najbolj liberalnimi na svetu. Jezikovne in verske manjšine imajo pravico do ustanavljanja učnih zavodov. Za državni proračun velja enakost javnih in zasebnih šol. V državnih šolah in v takih, ki jih država popolnoma vzdržuje, ni verskega pouka. Privatne šole moremo razdeliti v tri skupine. Nekatere hočejo ostati neodvisne in ne sprejemajo državnih pomoči. Druge jih sprejmejo deloma; v teh je verski pouk dovoljen, nimajo pa pravice, da bi kakega učenca odbile iz verskih, rasnih, jezikovnih ali kastnih razlogov. V tretji skupini so šole, ki jih država v vsem vzdržuje, zato pa se morajo ravnati po državnih predpisih. Gospodarski statuti so po različnih državah različni.

NEKAJ ŠTEVILK

Katoliških univerz je 43 s 173540 študenti. Razporeditev po kontinentih je taka:

V Afriki 1, Léopoldville z 251 študenti.

V Južni Ameriki 12: 4 v Braziliji (8008 študentov), 3 v Argentini (1300), 2 v Kolumbiji (5855), po ena v Čile (5796), Perú (1462), Ekvador (300).

V Severni Ameriki 14: 11 v Združenih državah (63431), 3 v Kanadi (26792).

V Evropi 13: 5 v Franciji (10873), po 2 v Italiji (9083) in Španiji (1200), po ena: Belgija (11123), Poljska (1500), Holandija (1294), Irska (478).

V Aziji 3 (?) s 24795 študenti. Od teh univerz vodijo jezuiti 10 (5 v Združenih državah, po eno v Španiji, Braziliji, Kolumbiji, na Japonskem, v Libanonu), po eno pa imajo dominikanci (Filipini), oblati Marije Brezmadežne (Ottawa), maristi (Porto Alegre), salezijanci (Turin), lazaristi (Chicago), kongreganisti sv. Križa (Notre Dame v Z. D.), redovniki sv. Zakramenta za Indijce in črnce (N. Orleans, Z. D.).

Po kontinentih so učenci katoliškega šolstva takole porazdeljeni: v Ameriki jih je 9.924.386, v Evropi 4.885.000, v Afriki 3.468.400, v Aziji 2.044.859, v Oceaniji 417.268. Skupaj: 20.739.913.

Pri tem imejmo v vidu, da je prebivalstva na zemlji 2.798.169.000, od tega 483.587.000 katoličanov (to je 17,5 %).

Libanon

Verska vzgoja je v programu državnih šol, zlasti ljudskih. Privatne ljudske in srednje šole dobivajo nekaj podpore v obliki štipendij.

Pakistan

Država krije okrog 75 % primanjkljaja privatnih zavodov. Šolski statuti so različni po provincah (6).

Filipini

Po ustavi ne bi zasebne šole smele plačevati davkov, v resnici pa jih morajo.

Južna Koreja

Južna Koreja daje privatnim šolam podporo.

Japonska

Zakon o zasebnem šolstvu pooblašča province in občine, da podeljujejo podpore, a te podpore so šibke. L. 1952 je država ustanovila družbo za pospeševanje privatnega šolstva. Ta se največ poslužuje dolgoročnih brezobrestnih posojil.

Indonezija

Indonezija je uvedla izvrsten način finansiranja privatnih šol; nekatere vzdržuje v celoti („grant schools“), druge le delno („relief schools“).

Cejlon

V uradnem učnem načrtu ni verskega pouka, pač pa se šolski prostori lahko porabljajo za to. Privatne „podpirane“ šole prejemajo subvencije.

OCEANIJA:

Nova Zelandija

Privatni zavodi so deležni le posredne pomoči, pa še ta je nezadostna.

Avstralija

Zasebne šole dobivajo nekaj podpore. Stroški za šolanje se n. pr. odbijajo od družinskega davka; starši prejemo odoklado za otroke v šoli; oblasti skrbje za prevoz učencev. Po različnih državah je opaziti različno šolsko politiko.

(Po Informations catholiques internationales, 1959, priredil prof. Alojzij Geržinič.)

Gora Oljka,
kjer so se pogosto
zbirali
slovenski študentje

SVET V ŠTEVILKAH

Dežele	Učenci katoliškega šolstva	Prebivalstvo	Katoličanov
Afrika:			
Egipt	50.000	23.000.000	178.000
Čad	5.396	2.850.000	550.000
Sudan	—	9.000.000	201.000
Južna Afrika	120.000	13.200.000	735.000
Gleana	388.059	4.000.000	527.658
Kongo	726.000	12.300.000	3.980.000
Ruanda-Urundi	243.000	4.300.000	1.485.500
Amerika:			
Kanada	816.000	16.000.000	6.659.612
Združene države	6.805.129	162.000.000	37.000.000
Kuba	66.752	6.167.000	5.620.000
Mehika	349.398	26.431.000	25.679.000
Argentina	278.561	18.658.000	17.003.000
Brazilija	539.000	55.837.000	49.907.000
Čile	188.135	6.213.000	5.801.000
Venezuela	65.135	5.729.000	5.503.000
Uruguay	40.200	2.677.000	1.500.000
Azija:			
Indija	637.000	392.500.000	5.500.000
Indonezija	255.263	82.000.000	1.000.000
Kitajska	223.500	640.000.000	3.200.000
Kitajska diaspora	36.400	10.000.000	200.000
Formoza	1.165	9.500.000	74.663
Japonska	80.000	91.000.000	254.114
Južna Koreja	14.250	22.300.000	241.000
Evropa:			
Španija	756.200	29.000.000	97,5%
Italija	374.821	48.000.000	95,4%
Zap. Nemčija	—	51.500.000	22.570.000
Avstrija	38.500	7.000.000	6.200.000
Belgija	859.500	9.000.000	95,5%
Francija	1.500.000	44.000.000	38.000.000
Anglija	500.000	51.600.000	4.700.000
Irska	220.000	2.900.000	2.800.000
Helandija	517.000	11.021.000	4.388.000
Švica	6.450	5.117.000	2.000.000
Oceanija:			
Avstralija	261.400	9.000.000	1.510.000
Nova Gvineja	74.000	3.000.000	283.000

KAJ PRAVIJO?

Pismo sivolasega župnika
zaljubljenemu fantu —

Astronom Plassmann:

„Za razumevanje svetovja so seveda potrebne številke. Toda misel, da v drobčenem in minljivem telesu živi neumrljiv duh, ki more razumeti čuda svetovja, je bolj veličastna kakor bilijoni in triljoni. In da je na to majceno zemljo, ki ima celo v našem sončnem sestavu — enem izmed sto tisočev — večje sestre od sebe, da je na to zemljico, ki v primeri z drugimi skoraj povsem izgine, v polnosti časov stopil Bog, da človeštvo odredi in ostane vedno med nami: to je resnica, ki do dna srca osrečuje in dviga do največjih višin.“

Fizik Max Planck:

„Resnično veliki uspehi naravoslovnega raziskovanja nas upravičeno vodijo do sklepa, da se

Dragi Janez!

Buenos Aires, marec 1961

Dekle, o kateri sanjaš, naj pozna svoje delo živalmi in živalicami. Vedno bosta imela živali v hiši in okoli nje.

Danes samo o „notranjih“ in nezaželenih gostih: o podganah, ščurkih, stenicah, bolhah itd.

Stenica: najraje si najame stanovanje v starem pohištvu, v špranjah v tleh, v posteljah ipd.

Ves dan počiva, zvečer pa se odpravi na „nezaželjene“ obiske. Obiski gospe stenice niso le nezaželeni, ampak včasih celo nevarni, če se je prej mudila pri bolniku z nalezljivo boleznijo.

Zakaj se je bojimo in izogibamo? Zaradi neprijetnega vonja in pika. Skeleče učinke pika ublažimo z vodo, s kisom in... s potrpljenjem!

Kako uničimo stenice in njihovo zalego? Najvažnejše in najboljše naravno sredstvo je: vso hišo temeljito osnažiti, odmakniti omare, razdreti postelje, uničiti, kar ni več porabno (n. pr. papir, s katerim so še preplepljene stene starih hiš), in potem vse natančno razkužiti. Tako se uničijo namreč vsa jajčeca (s pomočjo raznih DDT produktov), ker sicer je ves trud zaman. Ne privoščita si počitka, dokler ne bosta uničila zadnje stenice in jajčeca v hiši!

Uši.— Da v tej deželi ni uši? Vsaj včasih se ta-

ko sliši. Boga zahvali, če se k vam še niso „povabile“! Toda, glej! Samo en primer:

Mati lekarnarju: „Gospod, koliko uši lahko uničim z mažo za par pesov?“

Lekarnar: “O, gospa, ogromno, recimo kakih 50.000...“

Mati: „Dobro, bi mi lahko torej dali maže proti ušem za pet pezov (!!), je namreč za našega sinčka, veste?“

Fant!, tvoji sinovi z ušmi? Pozor!

A vse je možno! Sami ne bodo vedeli, kdaj jih bodo zanesli pod „mili rodni krov“. Ulove jih lahko (oz. uši otroke!) v šoli, na vozilih, v gledališču itd.

Cela vrsta jih je. „Živalske“ naj te nič ne skrbe, te niso nevarne. „Človeške“ so pa tri vrste. Najraje se naselijo na glavi; te so najbolj pogoste. Sadove njihovega bivanja in delovanja gotovo poznaš, ali iz lastne žalostne izkušnje, ali iz pripovedovanja drugih.

Kako jih preženemo? Z glave: dobro umiti in morda s čim namazati. Iz obleke: razkužiti in, če je treba tudi prekuhati.

Podgane in miši.— Strah in groza ženskega sveta!

In kako hitro se množijo! Že veš? Še ne? Poglej! Samica ima lahko večkrat na leto 10 do 18 podganic oz. mišk in te se „poroče“ lahko že čez tri mesece in imaji spet svoj naraščaj! Si predstavljaš?!

S svojimi zobmi lahko oglodajo najtrši les,... ko poidejo zaloge sira, zelenjav, žita in drugih dobrot.

Sredstva proti? Gotovo jih večinoma že poznaš. Vseeno poglejva najbolj navadna: 1. dober maček ali mišar (pes); 2. razne vrste pasti; 3. „domače sredstvo“: na enem krožniku jim nastavi moko s primešanim mavcem in na drugem krožniku vodo; ko pride gospodična miška, se najprej „pošteno“ naje, potem „pošteno“ napije in potem „pošteno“ napihne in revica počí!

Ščurki.—

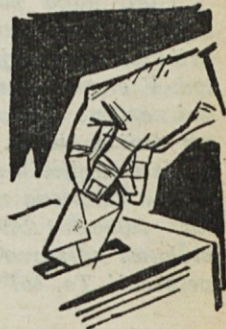
z vztrajnim nadaljevanjem svojega dela neosegljivemu smotru vendar vedno bolj bližamo, in krepijo naše upanje, da se bomo mogli vedno bolj poglobljati v delovanje vsemogočnega uma, ki vlada nad naravo.“

Geolog Barrois:

„Geologija do naših dni ni dospela dalje, kakor da je modernizirala dokaze na božje bivanje.“

Teolog Avguštin:

„Velik si, Gospod, in hvale velike vreden: velika je tvoja moč in tvoji modrosti ni mere. Pa te hoče hvaliti človek, bore drobec tvojega stvarstva, človek, noseč svojo umrljivost okoli, noseč pričevalo svojega greha okoli in pričevalo, da se ti, Bog, ustavljaš pre-

Barva: so rjavočrnkasti, noge pa morda nekoliko rdečkaste.

Sovražijo svež zrak, naravo in si zato najemajo samo notranje prostore v hiši. Podnevi spijo in se skrivajo v špranjah pri podzidku ali za omarami. Ponoči pa... na sprehod! Vedno se jim mudi, vedno tekajo in iščejo hrano. Najraje si privoščijo kuhinjskih ostankov in sploh jim je vseč, kar je človek.

Najbolj nas odbijajo, ker tako obupno smrdijo. In ta neprijetni duh puste povsod, koder lazijo.

Kako se jih znebimo ali jim preprečimo vstop v hišo? S čistočo in čistočo! Ščurki so sinovi umazanosti in zanemarjanosti, kar ni v ponos in pohvalo nobeni ženi, še manj mladi nevesti ali novoročenki in take bi tudi tebi ne privoščil!

Fej, muhe!

Pravijo, da bi se jih morali bolj bati kot tigra. In res pomori nedolžna muha več ljudi kot pa divji tiger, samo da jih ne vidimo umirati na lastne oči (ljudi!).

Muha je umazana, nadležna, požrešna, na svojih nogah in rilčku prenaša mnogo več bacilov, kot navadno mislimo. Res je, da muha ne pika. A iz zgodovine vemo, koliko otrok je pomrlo za otroško kolero, katere bacile prenašajo ravno muhe in z njimi okužijo mleko. Muhe niso namreč prav nič natačne: z enakim užitkom sedejo na kup smeti kot na skodelico mleka ali na torto. Muhe se še posebej „specializirajo“ za prenašanje jajčec črevesnih glist, dalje prenašajo klice tifusa, griže, davice in jetike.

Glej, kako muhe skrbe za svoje potomstvo! Zaležejo lahko tudi do štirikrat in vsakokrat po približno 120 jajčec, ki jih skrijejo v meso, sir ipd. V enem tednu se ta razvijejo v črve. Čez štiri dni nastane zapredek, iz katerega bo čez nadaljnjih pet dni že zletela muha.

Iz zanesljivih statistik vemo, da je samo v enem letnem času ena muha mati, babica, prababica itd., itd. 1.096.181.249.320.720.000.000.000.000. drugim muham! „Grozno“ zanimivo in obupno, kaj? Kaj petorčki! To, to!

vzetnim: in vendar te hoče hvaliti človek, bore drobec tvojega stvarstva.“

Astrofizik James Jeans:

„Sodobni znanstveni nadzor nas sili, da si mislimo Stvarnika delujočega izven prostora in časa, ki sta tudi samo del njegovega stvarstva, prav kakor je tudi umetnik izven svojega platna.“

5 MISLI ZA 5 MINUT

1. Si iščeš prijateljev, ki bi ti s svojo naklonjenostjo, ljubeznijo, iskrenim razgovorom in družbo lajšali življenje v tej dolini solz?... Kljub temu da prijatelji včasih razočarajo, nas zapuste, se mi zdi tvoje ravnanje pravilno.

Toda... zakaj ne bi iskali vedno tesnejših zvez z Velikim Prijateljem, ki te ne bo nikdar izdal, razočaral, zapustil?

2. Tvoje srce omahuje in iščeš oprijemov na zemlji. — Dobro, toda pazi, da se ti opora, na katero naj bi se naslonil, ne bo sprevrgla v mrtvo težo, ki bi te vlekla navzdol, v verigo in bi te ta zaslužjila.

V boju proti muhan razpolagamo z dvema sredstvi: z izstradanjem ali da jih naravnost pomorimo z raznimi umetnimi sredstvi.

Najhujši sovražnik muh je snaga, ker jim grozi z lakoto in lakota s smrtjo. Zato pa: uničiti vse odpadke in ostanke jedi. Vse naj bo vedno pokrito, tudi smeti. Se bolj je treba paziti, če je bolnik v hiši, da se sproti sežigajo obveze ipd., ostalo pa da je vse pokrito in snažno.

Muhan je zoprna tudi modra barva in tema. Predvsem poleti bosta skrbela, da bo v hiši čimbolj zatemnjeno. Druga „moderna“ sredstva in strupe pa gotovo že posnaš sam, kakor tudi „ona“!

Bolha:

bolha je bolha, čeprav si morda že slišal govoriti, da pasje in mačje bolhe ne napadajo človeka. Nikar ne verjemi! Res je, da jim človek ne diši prav preveč, a če jih lakota preganja, je tudi človeško meso dobro! Ravno tako so vse bolhe enako nevarne, ker prenašajo kugo, še prav posebno podganje. Najpametneje je torej, enostavno jih pobiti (če jih dobiš), že zaradi neprijetnega pika!

Nastanek? Samica zaleže v smeti, v špranje ali preproge kak ducat jajčec. Pred tednom dni se razvijejo v bele in mehke ličinke. S čim se hranijo? S čimer koli, da je le v stanju razkrajanja (kakšen okus!). Še tri tedne iz že imamo pred seboj pravo izstradano in napadalno bolho!

Kot povsod tudi tu velja: najboljše uničevalno ali vsaj preganjalno sredstvo je snaga, čistoča! Sicer pa: temeljito strkanje preprog, splošno znanu razkuževalna sredstva (razni DDT produkti), ribanje tal z vodo prekuhanega pelina, tobaka, lovorja ali orehovih lupin. Vse to je dobro, najboljše pa je: hiša brez bolh, to bo „obema“ v ponos in pohvalo!

In končno — komarji!

Glej, dragi Janez! Naj tvoja ljuba Micka ali Francka, Tončka ali Ančka nikar ne zameri, toda v kraljestvu komarjev je kot pri nas — ljudeh: najhujša je „ona“...

Dejansko: samci ne pikajo. Pikajo „one“, ker

3. Pravi prijatelj je zaklad. — Torej... k Prijatelju!... Kajti, kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje srce.
4. Povej mi, povej mi: tisto... je pravo prijateljstvo ali le veriga, ki te oklepa?
5. Jezus je tvoj prijatelj. — Resnični Prijatelj. — S srcem iz mesa, kot tvoje srce. Z očmi, polnimi dobre in ljubezni, ki so jokale nad Lazarjem. — In tebe ravno tako ljubi kot Lazarja.

DAJ MI SVOJE SRCE

Zakon ni tovarištvo, temveč najtesnejša življenjska skupnost. Tesnejše in močnejše povezanosti med ljudmi sploh ni. Zakaj glej — prijatelj pride, ostane nekaj časa pri nas in zopet gre. Če nismo razpoloženi, se mu lahko umaknemo. Ni nam treba neprenehoma gledati njegovih malenkostnih posebnosti, ki so nam morda neprijetne. V zakonskem življenju pa skupnega bivanja ni mogoče omejiti na določene čase. „Dva bosta eno telo,“ pravi sv. Pavel. Pa tudi to še ni vse. Prav tako morata biti tudi enega duha; njune osebne lastnosti se morajo skladati in njun čustveni svet mora prehajati drug v drugega. Kjer zakonca ne čutita, da popolnoma pripadata drug drugemu, tam ne bo nikoli zacvetela trajna sreča.

J. Gerely

potrebujejo krvi in jo pridejo pit k ljudem in drugim sesalcem. Njihov rilček je pravi vrtalni stroj. Prodre skozi najtršo kožo in spuste neke vrste žgoločo slino, ki povzroči znani neprijetni občutek. Ravno na ta način prenaša naleznjive bolezni in je zato „njen“ obisk še toliko manj zaželen.

Komarska rodovistnost je strahotna. Samica navadnega komarja — našega — zaleže na vodi skupine 200 do 400 jajčec in jih poveže med seboj z neko lepljivo snovjo. Čez mesec dni se že razvijejo v prave komarje, zmožne nadaljnje ploditve. Si predstajša?! In še hvaležni bodimo, da ne živimo v bolj tropskih krajih!... Samo ena „zanimivost“ iz tistih krajev: panamski prekop, ki ga danes občudujemo, je stal veliko, veliko milijonov frankov; saj so jih samo v borbi proti komarjem porabili 75.000.000 in kljub temu je zaradi komarjev pomrlo 7 od vsakih 100 delavsev...

Zato pa: boriti se brez počitka!

Z vestnim in vnetim sodelovanjem vlade in prebivalstva bi lahko vso deželo osvobodili te nadleže. Za zgled sta nam lahko Kuba (v tem oziru!) in Panama, ki sta danes skoraj brez komarjev in to v drugačnih podnebnih razmerah kot mi tu doli.

A verjetno ne bova ne ti ne jaz prišla na oblast! Kako se jih kolikor mogoče ubranimo ali uničimo? Ako je v vaši bližini kakšna mlakuža, če že mora biti (n. pr. zaradi pomanjkanja odvodnih naprav), zadostuje, da po vodni gladini razliješ malo petroleja in ličinke bodo poginile.

Pa sicer? Pomagajmo si s sredstvi, ki so splošno v navadi: flit, spirale, mreže na oknih, pri pomivanju tal je dobro primešati vodi nekoliko „lavandine“, smrdi jim tudi žgano evkaliptovo listje itd.

Tako! Vendar je konec te golazni... in pisma! Da, morda je bilo res dolgo, a je bolje, da danes „spoznata“ svoje sovražnike in kako se jih ubraniti, kot pa da bi jutri vajini otroci po nedolžnem trpeli zaradi tvoje ali njene nevednosti!

Dragi Janez, drugič pa o muckih, psičkih in kanarčkih! Ti so verjetno obema bolj všeč, posebno njej!

Zbogom

Tvoj župnik.

PETEK

„O, da mi je priti do svoje podobe!

Da bi jo zagledal jasno pred seboj!“

Tako poje naš Župančič. Kakor da bi mi iz ust vzel te besede. Naenkrat, v nekaj dneh, bi rekel, sem se kakor zbudil iz spanja. Jaz sam in vse okrog mene je povsem drugo kot prej. Kot da se mi je nekaj razodelo — „v telesu ali zunaj telesa, ne vem, Bog ve“, bi rekel sv. Pavel. Kot da sem dvignjen na višjo raven. Slišim v sebi glas, ki me sili tako jasno in močno v novo življenje, da se mu ne morem ogniti. Odgovarjam z „da“, s celotnim „da“, pa sam ne vem, kam konkretno me vodi ta pot. Kaj ni nekaj podobnega doživel sv. Pavel pred Damaskom?

Zavedam se, da mi sv. Pavel zadnje čase prihaja precej pod pero. Njegova pisma so čudovita že v estetskem pogledu. Kakšna globina se mora skrivati v njih vsebini!

SOBOTA

„Popolnoma pravilno, popolnoma pravilno,“ bi rekel gospod Peter na vse to. To pot bi mu dal prav, saj sem v knjigi, ki mi jo je pred časom posodil, našel potrdilo za pravilnost svojega stanja: „Do tistega trenutka je bilo življenje mojega duha ogromen labirint, poln plevela in osata: v njem ni bilo reda. Noben vrtnar ni stalno pazil na svojo zemljo... Tedaj sem prvič brala meditacijsko knjigo, ki mi jo je podarila neka prijateljica... To je bil čudovit trenutek: nenadno razsvetljenje obenem s silnim impulzom navzgor...“ Elli Bilecki se imenuje pisateljica.

PONEDELJEK

Dež. Zame je dež vedno doživetje. Pravijo, da zato, ker smo doma iz krajev, kjer so vremenske spremembe pogoste.

Zemlja se je odprla svetlim kapljicam, ki padajo na gosto in neprestano. Kot da bi se vsa pota smejala. Pijejo, pijejo na vsa usta blagoslov iz oblakov.

In mislim nase (— kdaj sploh ne mislim nase?): vse v moji notranjosti je odprto kot zemlja: lačen in žejen sem vsega lepega, dobrega in resničnega. Da,

Bilo je med svetovno vojno l. 1917. v Parizu. Zagrizen nasprotnik katoličanov se je hotel v vojski proslaviti. Star je bil devetintrideset let; po postavi močan in krepkega zdravja. Vstopil je v vojaško službo in se hotel izkazati junaškega in požrtvovalnega Francoza-brezverca.

Svoj sklep je sporočil stricu ministru. Ta je bil iznenaden, kajti nečak je zahteval, naj ga takoj pošlje na fronto.

Kot rezervni poročnik je odšel v strelske järke. Ni trepetal, ko se je bližal vojni črti, kjer vlada smrt.

Polkovnik ga je sprejel prisrčno in z velikim začudenjem. Pred njim je stal človek, ki je bil dvakrat podnačelnik v ministrstvu. „Kako daleč smo prišli, ko že parlamentarci dobivajo pogum? si je mislil.

Prišlec pa mu razloži:

„Pred seboj imate zastpnika našega laicizma. Pripravljen sem na vse žrtve v dobrobit države, če je po-

trebno... če bo treba umreti, bom umrl.“

Polkovnik se nasmehne in molči.

Rezervni poročnik nadaljuje:

„Mi, ljudje republikanske miselnosti, prihajamo, da z žrtvami pripomoremo naši stvari do zmage. Odpovedujemo se vsakemu udobju, morda tudi življenju.“

V tem hipu strašno počti in zračni sunek vrže oba po tleh.

Novi vojak se dvigne, bled kakor mrlič.

„Kaj je?“ zakriči.

„Majhna eksplozija,“ odgovori polkovnik.

„Kakšna eksplozija?“

„Nekje v bližini je padla granata.“

„Nekoliko sem se prestrašil, pa se bom navadil...“ reče parlamentarec s tresočim glasom.

„Vedno moraš biti na vse pripravljen,“ pristavi polkovnik, „zla-

zlasti resničnega. Naj bi čim prej prišlo na moji poti vse tisto, kar mi bo prineslo novih pogledov, kar mi bo dalo piti do konca pri viru resnice.

SOBOTA

Ne umišljam si, da bi bil tak-le dnevnik bogve kaj velikega. A brez pomena verjetno ni. In si mislim: kaj ko bi vsak fant in vsako dekle pisalo tak dnevnik. In ko bi kako stran poslali v objavo. Kaj bi ne bil to nekak pogovor med nami vsemi? Kaj vse bi si mogli povedati!

NEDELJA

„Kaj lastovka v južne poletju strpeti ne more?

Na gnezdo spomin jo nese čez morje, čez gore.“

Razumem te besede in ob njih hrepenenje moje mame po Sloveniji. Vem, da mora biti lepo, saj dom je en sam. Mogoče pretirava mama. A slišim, da je splošno mnenje v Evropi, da je Slovenija druga švica.

Je res zanimivo: na tako majhnem koščku zemlje toliko različnih pokrajin: Gorenjska s svojimi planinami in snežniki, Kras s pravljničnimi podzemskimi jamami, Dolenjska z grički in goricami, štajerska, vsa zelena in valovita. In letni časi: zima s snežnim kožuhom, pomlad s cvetličnimi preprogami in škranjčkom v zraku, poletje z jezeri in rekami, jesen z rumenim in rjavim listjem, ki odpada. Rad bi videl Slovenijo, strašno rad bi jo videl. Več: doživel. Bog mi izpolni to željo.

TOREK

Bral sem življenjepisa dalmatinskega rojaka Leopolda Mandiča. Čudovito. Majhen kapucin, z dolgo brado in dolgim nosom. Nekaj neznatnega vsa pojava. A se je dal Bogu popolnoma. Sklenil je, da bo vsak čas mislil na Boga. In mu je Bog vračal z nadnaravno lučjo: moč je videl v bodočnost jasno in določno, kot bi gledal navzoče stvari.

Kako vse drugače postane človeku navzoč Bog s svojo resničnostjo ob takem življenju.

SREDA

Počitnice. In to zunaj Buenos Airesa. Koliko doživetij. Ali naj opisujem velikega, debelega šoferja,

ki se je s tako eleganco sklanjal k volanu pri avtomobilu, da bi se mu kmalu začel na glas smejeti? Ali hribe v Córdoba z jezerom ob vznožju in hišami in hišicami ob bregovih, kot bi se preselili srednjeveški samostani nanje?

Zrak, zrak. Oster in suh, da bi ga nesel s seboj. In voda. Kako je Bog čudovit v svojih stvarih. Majhen, neogljen potok, v katerega je stopila krava ali neumni teliček, potoček, ki je pomočil planinsko rožo in ji odnesel nekaj njenega duha, skočil čez rdeči in modri kamen, ošvrknil mimogrede ob njem rastoči grmič. Kakšno bogastvo.

Potopiš se vanj in kakor s srebrom oblit se prikažeš iz njega. Kot da bi Bog spravil na kup samo zdravje.

In planine. Korak za korakom kvišku, proti cilju, da si potem ogledaš prehojeno stezo. Blizu neba, blizu Boga. Kako čudovite so višine. In ni taka pot program, podoba življenja? Kot da sam doživljam, kar je doživljal Hinko v „Luči z gora“. Takoj ko pridem domov, moram ponovno prebrati tisto knjigo.

V nedeljo je gospod pridigal, da je stvarstvo knjiga božjega razodetja. Kako prav je imel.

Tako poln sem sreče, da bi jo razdajal na vse strani.

Kako čudovito je življenje!

sti pa na tisto, ko vas granata podsuje. Tedaj bo pa konec.“

„Biti podsut,“ si je mislil novinec sam pri sebi, „ne bo smešna smrt, kakor sem jo gledal v operi. Seveda, pravzaprav bi moral najprej iti v ozadje, da bi se privadil.“

Tedaj se odpro vrata in neki poročnik stopi v zaklonišče. Obleko ima umazano in raztgano. Roka je bila ranjena, da mu teče kri.

„Ste ranjeni?“ vpraša polkovnik.

„To ni nič. Kos granate me je opraskal po roki,“ odgovori poročnik in se zasmee.

„Nihče vas ni silil, da bi ostali na straži, ko niste na vrsti,“ reče polkovnik.

„Delal sem družbo tovarišem,“ mu odvrne prišlec in si nažge pipo.

„Gospod,“ pravi polkovnik rezervnemu poročniku, „tu vam predstavim najhrabrejšega častnika svojega polka. Kjer je treba, takoj priskoči na pomoč.“

„Čudovito! Gospod,“ ga vpraša novi vojak, še ves tresoč se od strahu, „kaj ste pa v civilu?“

„Duhovnik,“ mu odvrne poročnik.

Vse vedenje mladega človeka do žene mora prevevati misel, da sme biti njegova — ako se po božji volji kdaj poroči — samo ena, to je njegova izvoljenka, mati njegovih otrok, in da si mora on s čistim in plemenitim življenjem svojo bodočo srečo z njo in božji blagoslov zaslužiti. V meso in kri mu mora preiti tole nespremenljivo načelo (še misliti ne sme, da bi ga mogel kdaj izdati!): Že sedaj hočem ohraniti popolno zvestobo ženi, katero mi da Bog; samo njen hočem biti in nikdar nezvest! Kdor se ne more odločiti, da bi zavzel tako jasno stališče, se ne bo nikdar mogel dolgo varovati zablod. Neodločnost in polovičarstvo vodi tudi tu, kakor povsod, k „hudiču“, k zlu, le popolno mišljenje vodi k Bogu. Šlo bo za borbo z najbolj prikritim in najbolj ogorčenim sovražnikom, ki ima v človekovi notranjosti močnega zaveznika in ki hoče postati na vsak način zmagovalec. V človeškem življenju so prilike in skušnjave, v katerih zmagajo samo tisti,

„Kot razumem, je največji Jezusov čudež njegovo vstajenje. Resničnost krščanstva odvisi predvsem od resničnosti tega čudeža. Zanima me, kako dokazujemo resničnost tega čudeža.“ A. C., Avstrija.

Pri dokazovanju česar koli iz Kristusovega življenja predpostavljamo, da je sveto pismo zgodovinska knjiga. O tem bi lahko drugič govorili obširneje.

Kristusovo vstajenje dokazujemo v treh stopnjah:

1. Jezus je svoje vstajenje napovedal, 2. Jezus je zares umrl, 3. Jezus je zares vstal. Poglejmo dokaze.

1. Jezus je napovedal svoje vstajenje

— Farizejem je na vprašanje, s kakšno oblastjo je očistil tempelj, odgovoril: „Poderite ta tempelj in v treh dneh ga bom postavil.“

— Ko so hoteli videti znamenje, jim je obljubil Jonovo znamenje: „Kakor je bil namreč Jona v trebuhu ribe tri dni in tri noči tako bo Sin človekov v osrčju zemlje tri dni in tri noči.“

— Apostolom je povedal: „Sin človekov mora veliko trpeti in biti zavržen od starešin, velikih duhovnikov in pismoukov, biti umorjen in čez tri dni vstati.“

— Po spremenenju na gori prepove apostolom, da bi o spremenenju govorili, „dokler Sin človekov od mrtvih ne vstane“.

2. Jezus je zares umrl

Jezusovo smrt je treba dokazati, ker če bi ne bil umrl, tudi vstajenje ne bi bilo noben čudež. Priče Jezusove smrti so:

— štirje evangelisti, ki pišejo zgodovino in jim je pametno verjeti;

— vojaki, ki niso kosti strli Jezusu, ker so videli, da je že mrtev;

— stotnik in Pilat, ki so ju vojaki informirali;

— poglavarji duhovnikov in farizeji, ki bi gotovo ne mirovali, ko bi ne bili povsem gotovi o Jezusovi smrti;

— Jezusova mati, Janez in drugi prijatelji pod križem, ki bi ne pustili trupla položiti v grob, ko bi le malo dvomili o Jezusovi smrti;

— ljudstvo, ki je gledalo mučenje, saj je kasneje brez pridržka sprejelo pridigo apostolov, češ da so oni umorili Jezusa;

— sv. Pavel, ki govori o Jezusovi smrti kot o stvari, ki so mu jo apostoli povedali kot nekaj resničnega;

— razen prič govori za resnično Jezusovo smrt prebod s sulico, vse trpljenje in grob: v zapečatenem in zastraženem grobu res naravno ne bi bilo možno ozdraveti.

3. Jezus je zares vstal

Za Jezusovo vstajenje imamo zlasti te-le tri dokaze:

a) Priče prikazovanj

— Sveto pismo govori o dvanajstih prikazovanih: Magdaleni, pobožnim ženam, Petru, učencema na poti v Emavs, učencem brez Tomaža, apostolom s Tomažem, učencem pri Tiberijskem morju, več kot 500 bratom, Jakobu, Pavlu in dvakrat apostolom.

— Da bi apostoli varali, je izključeno. Zelo so se pomišljali, predno so verjeli v Jezusovo vstajenje, Jezus sam jih je moral pokarati glede tega. Tudi bi morali imeti razlog za varanje, ko bi varali. Pa ni bilo razloga. Saj ob varanju ne bi mogli pričakovati nič od Kristusa, ki bi bil mrtev, nič od Boga, ki laž kaznuje, nič od Judov, ki so jih prav zato preganjali.

—Tudi je izključeno, da bi se oni varali. Samoprevare se ne začno vse v istem trenutku in ne trajajo enako dolgo (od tretjega do štirinajstega dne), tudi se ne začno obenem na različnih krajih in to tedaj, ko nihče ne pričakuje. Razen tega pa apostoli Jezusa ne le gledajo in poslušajo, ampak se ga tudi dotikajo, Jezus tudi jé z njimi. Kot močni, zdravi ljudje pač niso bili nagnjeni v halucinacije.

ki se trdno drže načela, da ne bodo nedovoljenim nagnjenjem nikdar popuščali.

H. Schilgen

V ŽIVLJENJE

Mlad mož čuti, da njegovo življenje potrebuje nekega zunanjega usovršenja. Manjka mu po duši in srcu sorodnega bitja, ki bi delilo z njim radost in žalost. Manjka mu družice. ki bi ga s svojo ljubeznivostjo osrečila, kadar bi se truden vračal z dela in bi mu z ljubečo roko pregnala skrbi, ko mu zasenčijo čelo. Ona bi šele prinesla skladnost v njegovo življenje, z njo združen bi šele postal cel človek. S svojim sončnim vplivom mu bo lepšala življenje, ga tolažila v težkih urah in skrbela za hišo in doma-

b) Prazen grob

Jezusovo truplo je bilo zares pokopano. Tretji dan so pa našli grob prazen. Možno je bilo dvojje: ali je truplo skrivoma nekam izginilo, ali pa je Jezus vstal. Truplo ni moglo izginiti:

— Učenci ga niso mogli ukrasti zaradi strahu pa zaradi straže pri grobu;

— Truplo ni moglo zdrkniti po potresu v kako špranjo, ker so v grobu ostali povoji in prtič. Tudi bi Judje truplo poiskali, ko bi videli v skali razpoko.

— Judje trupla niso odnesli, ker bi mogli trditve apostolov, da je Jezus vstal, ovreči s tem, da bi pokazali truplo.

— Jožef iz Arimateje ga ni odnesel, ker to ni v skladu z njegovo plemenitostjo in ker ga ne Pilat ne Judje ne kaznujejo za kaj takega.

Torej je Jezus zares vstal.

c) Sprememba pri apostolih, judovski množici in Kristusovih nasprotnikih

Pri vseh teh treh skupinah se je izvršila velika sprememba od časa Jezusovega trpljenja pa do binškošči:

— Apostoli so se iz preplašenih in obupanih spremenili v največje gorečnike in navdušene oznanjevalce Kristusovega vstajenja.

— Judje, ki so bili v času Jezusovega trpljenja v Jeruzalemu indiferentni ali celo sovražni, po njegovi smrti sprejmejo njegov nauk in verjejo v njegovo vstajenje. Takoj se jih spreobrne 3.000, 5.000...

— Jezusovi nasprotniki, tako sovražni v času trpljenja, ne morejo po binškošči apostole prepričati o prevari ali jih odvrniti od pridige o vstajenju. Prevara bi ne naredila apostolov tako močnih in sovražnike tako slabotne.

Kristus je torej zares vstal.

čijo. In če se mu dozdeva, da pozna tako bitje, da pozna dekle, ki bi mu to, kar pričakuje, mogla nuditi, potem se je oklene z mislijo in srcem. Želja, združiti z njenim svoje lastno življenje, postane tako velika, da se iztrga iz družinskih vezi, zapusti očeta in mater in se drži žene. Taka je božja volja.

TI IN ON

Neodpustljiva lahkomišljenost in odgovorna brezvestnost je, če dekleta, katerih pravi poklic je v tem, da bodo nekoč matere, zapravljajo bogastvo svojega srca in oskrunjajo svoja mlada leta z nedovoljenim ljubimkanjem, namesto da bi se s sveto resnostjo in veselim spolnjevanjem dolžnosti izoblikovale v bodoče odlične žene in matere.

H. Schilgen

Domovina in Cerkev potrebujeta in kličeta vašo mladost. Od vas pričakujeta, da boste od starejših prevzeli dediščino preteklosti, jo obogatili in zopet izročili naprej.

Kardinal Mercier

Prostozidarstvo v Argentini

Današnja masonska organizacija v Argentini obstaja od leta 1854, ko je bila ustanovljena loža „Excelsior N° 617“, v sklopu z angleško veliko ložo. Leta 1855 so argentinski člani ustanovili svojo, z imenom „Unión del Plata“. Ta je kmalu zajela precej najpomembnejših tedanjih argentinskih veeljakov in tvorcev države po padcu diktatorja Rosasa.

L. 1858 se je več lož združilo v Veliko argentinsko ložo, ki jo je 1860 priznala tudi angleška Velika loža.

Nekateri, zlasti masoni sami, na vsak način hočejo, da so bile tudi nekatere že prej obstoječe lože prostozidarske, kar pa ni res in na splošno tudi sami to priznavajo. Tako je bila prva ustanovljena leta 1795, pod duhovnim pokroviteljstvom Veličnega Orienta (Francija), ki pa je bila hitro zatrta. Od 1799 do 1806 je životarila loža „Svetega Janeza Jeruzalemskega“. Za angleške zasedbe je bilo več lož, v katere so tudi Argentinci imeli dostop. L. 1812 je nastala tim. loža „Lautaro“, ki je pomembna za argentinsko zgodovino; pripadal ji je tudi osvoboditelj general José de San Martín. Popolnoma jasno je, da ni bila prostozidarska. Njen namen je bil osvoboditev izpod španske nadoblasti, zato si je tudi prevzela ime indijanskega borca za svobodo. Da so pri tem imeli Angleži svoje prste vmes, ker so hoteli španske kolonije zase, je tudi dokazano; nekateri člani te lože, kot tudi drugi ar-

gentinski „borci za svobodo“ so v težkih dneh, ko je pretil novi državi politični, vojaški in gospodarski polom, iskali zaščite pod angleško krono, kamor bi se naj Argentina priključila.

Argentinskih lož je danes okrog 70, vendar zadnje uradne številke iz leta 1953 navajajo samo 56 lož in okrog 4000 članov.

Argentinska Velika loža zagovarja naslednja načela:

1. Prostozidarstvo je filozofska, človekoljubna, vzgojna, verska in napredna ustanova, ki ima namen preiskovanje resnice, širjenje npravnosti in vajo v krepstih, da tako dosega razumsko, npravno in družbeno izpopolnitev človeštva.

2. Veruje v enega Boga, priznava bivanje Boga-Stvarnika, ki ga označuje za Vsemogočnega Stavbenika vseh svetov, h kateremu pred začetkom in ob sklepu lože ali velike lože moli, in veruje v nesmrtnost duše.

3. Vzgaja svoje člane po šegi delavne prostozidarske umetnosti, uči filozofsko in moralno pomembnost prostozidarskega simbolizma z vpeljavami v tri stopnje in zelo poudarja Hiramovo legendo tretjega reda.

Obred, ki ga uporabljajo pri svojih sejah (delih), je stari in sprejeti škotski; simboli se vsi nanašajo na stavbarstvo. Sprejemajo pa tudi lože, ki uporabljajo obred iz Yorcka, Schroederjevega in druge.

4. Je visoko strpna in ne pozna nobene razlike glede na narodnost, vero ali gospodarski položaj. Zato spoštuje politična mnenja in verska naziranja vseh in odklanja vsako dajanje prednosti kaki politični ali verski skupnosti.

5. Prepoveduje politične in verske razgovore med svojimi člani, obsoja pa vse fašistične, nacistične in komunistične oblike vladavin, ki zatirajo prosto voljo in svobodo poedinca ter ga tako po bistvu zasuznjujejo.

6. Med delom Velike lože in njenih lož morajo na vzhodu ležati tri Velike luči prostozidarjev: biblija, šestilo in pravokotnik.

7. Sprejemajo se za člane samo svobodni možje po 22. letu in strogega нравnega življenja ter trezne sodbe.

8. Molčečnost je glavna oznaka ustanove in prekršek prostozidarske tajnosti ima za posledico takojšnjo izključitev.

9. Argentinska loža vzdržuje stike samo s tistimi ložami, ki zagovarjajo enaka načela.

10. Glede sprejema se ravna takole: preden je član sprejet, vsem ložam sporoče ime in te dajo svoje mnenje. Po enem letu je sprejet v drugo stopnjo in po nadaljnjem letu v tretjo, če je bil vsaj pri 80 % del in je položil potrebni izpit.

Seveda so načela, ki jih objavljajo, ena stvar, resnica pa druga. O tem ne govore, ker to spada v prostozidarsko tajnost. (Kdor bi hotel kaj več vedeti o argentinski masoneriji, kot tudi splošno o tem, kaj je, naj si nabavi knjigo: „Los Hermanos de Tres Puntos“, A. Triana; Difusión.)

Argentinski škofje so že ponovno opozorili na delovanje masonerije: ma-

DOBRO JE VEDETI

NAUK masonerije je mešanica deizma, naturalizma, racionalizma in svobodomiseltva. Njena znana gesla je prizvela francoska revolucija l. 1789: Svoboda, enakost, bratstvo. Smatrajo se za nekakšno proticerkev. Hočejo biti tostranska, naravna cerkev (nasprotno s Cerkvijo, ki kot božja ustanova z nadnaravnimi sredstvi vodi ljudi v večnost). Njihov ideal je vseh nadnaravnih vezi osvobojen človek, ki se da voditi le po naravnem razumu, ki zameta cerkveni nauk in cerkveno avtoriteto. V masoneriji se čuti velik priliv judovskega mesijanizma. Velik del masonerije sestavljajo vprav Judje, ki so s svojim ritualizmom dali masoneriji značilen obredni značaj.

OROŽJE prostozidarstva je v prvi vrsti tisk, s katerim širijo svoj verski, moralni in gospodarski liberalizem. Potem p a r l a m e n t i, kamor skušajo spraviti čim več svojih pristašev, da predlagajo in glasujejo za protiversko (nevtralno) šolstvo in za ločitev Cerkve od države. V svoje roke skušajo dobiti zlasti vplivnejše kulturne in gospodarske stanovske organizacije (literarna, umetniška, industrijska, trgovska, bančna združenja). Tako skušajo strniti pod svojo kontrolo propagando in kapital in s tem obvladati javno mnenje.

CILJ masonerije je zrušiti nadnaravni, duhovni in kulturni vpliv Cerkve na vseh področjih javnega in zasebnega življenja. Namesto vere naj zavlada racionalizem in svobodomiseltvo.

soni so glavni poborniki laične šole in sploh laicizacije vsega javnega življenja, kar sledi naravno iz točke 1 in 4 njihovih načel. Za doseg svojih namenov se vežejo s komerkoli, tudi z marksisti, naj že bodo ti socialisti ali komunisti, prav kot so se za časa preganjanja katoličanov pod Peronom temu stavili na razpolago in odobraval njihove proticerkvene zakone.

Res jih je malo in tudi niso najbolj vplivni — a treba je vedeti, da poleg Velike argentnske lože delujejo v Argentni še druge, take, ki sprejemajo kogarkoli, tudi marksiste, in lože tukaj naseljenih tujcev z visokimi mesti v trgovini in industriji. Te so verjetno še bolj pomembne, bolj vplivne, čeprav bolj zakrite, pa tudi bolj nevarne v verskem in celo narodnostnem pogledu.

TERMOMETER TVOJEGA SLOVENSTVA

Kateri slovenski pisatelj ali pesnik je zapisal sledeče besede:

1. Ino oča tvoj je šel od hiše, se po morju vozi, tebe iše, tebe iše, se po tebi joka, od bridkosti njemu srce poka.
2. Še pri Kustoci bal se nisem smrti, zrl ji v oči — pa tukaj mar ko dete bi trepetal, če list šušti?!
3. Saj, če si mlad, še daleč je do groba. V poletno noč odmeva: pet pedi!
4. Enajsta šola, Bog s teboj! Milo se mi stori, kadar se spomnim nate, zibel življenja in spoznanja.
5. Strel v višini, droben curek krvi, brinovka obleži, obleži...
6. Naj bo tema, saj sem imel kresilo in gobo in drva, pa sem zakuril. — Kar gori v jamboru nekaj pravi: vrr, vrr!
7. Kdo me bo? Morda vi, dolgopetec, ki ste suhi kakor raženj, ki je vas in vašega magistrovanja komaj za polno pest? Z eno samo roko vas porinem čez svetega štefana streho, ki stoji sredi mesta!
8. Minil je čas, ko me je norca motil vsak vrisk krvi, vabljev oči sijaj!
9. Moji duši so dragi tihi in mirni večeri. Temne in burne večere duša vzljubi pač za nekaj trenutkov, a ta ljubav se izpremeni kmalu v strah in grozo.
10. Pozdravljena kraljeva ptica, ti simbol ljubezni, porodnice vseh velikih dejanj od konca do konca sveta!

Vsak odgovor šteje eno točko. Točke štejejo kakor redi v tukajšnjih šolah. Odgovor najdemo na strani 239.

O KATOLIČANIH IN SVETEM PISMU

„Prosimo vse... naj si pridobe okus za sveto besedilo... da tako pridejo k popolnemu spoznanju Jezusa Kristusa“ (Benedikt XV.).

Kdorkoli pobožno prebere nekaj vrstic svetega pisma, dobi odpustek 300 dni.

To dvoje bi samo po sebi zadostovalo, da bi si noben katoličan ne drznil več spregovoriti take bedastoče, kot n. pr., da je sveto pismo protestantska knjiga. Pa smo že v januarju zapisali, ko smo primerjali božjo besedo v Pismu z Besedo božjo v Evharistiji, da se obe dopolnjujeta, ali, kakor pravi kardinal Dubois: „Telo Kristusovo in Sveto pismo sta verniku brezpogojno potrebni.“

Knjige in brošure

Katoličani se radi pobahamo s svojim tiskom. Res ga ni malo, čeprav ima malo vpliva prav zaradi razbitosti in prevelikega števila najrazličnejših izdanj. Kjer se naravnost prebohotno kaže ta gon po pisanju in branju, je v tako imenovanem nabožnem slovstvu. Izraz 'nabožen' nedvomno odlično zaden bistvo te poplave knjig in knjižic oz. bolje knjižur: niso 'pobožne' niti ne vodijo k resnični pobožnosti, kvečjemu govorijo o Bogu (čeprav imajo

V svetem pismu posvečenem članku bomo ta mesec govorili:

rajši svetnike in ob njih čim bolj neverjetne ali edinstvene storije), spominjajo nanj, na Boga, so le nabožne.

Seveda je tudi take vrste slovstvo potrebno in celo zelo velike važnosti. Nikoli pa ne bo imelo prave veljave, če ne bo skušalo biti čimbolj povezano z Besedo v Pismu.

Da bolj privlači, je umljivo, da je lažje, tudi. „A kdor hoče jedrca, mora streti lupino“, pravi sv. Hieronim. Ne bojmo se iti k viru! Kdor hoče kako stvar res dognati, se ne bo poučil o njej iz nedeljske časopisne priloge niti majhnih priročnikov; vzel bo v roke debelo bukvo in se, četudi s trudom, prekopal skoznjo. Kdor hoče poznati neposredno Resnico, bo šel ponjo naravnost k Pismu, čeprav bo potem drugod še poiskal razlage, poglobitve, približanja.

Oj ta denar!

Nekaterim se je zahotelo ugovarjati, češ: „Pa naj še Cerkev zastonj deli sveto pismo, kakor protestantje, če ji je res toliko za to, da ga beremo! Bo-

ste videli, kako ga bodo potem vsi sprejeli, brali, poznali.“

Figó ga bodo! Oprostite izrazu, pa je napisan prav po treznem premisleku in s sveto jezo, če je katera res sveta. In veste, kako vam bom dokazal, da ga ne bodo vsi brali in poznali, četudi ga jim podarite? Takole:

Doslej se še ni zgodilo, da bi komu obhajilo zaračunali. Ali pa res hodijo vsi k obhajilu, ali hodite VI? Bomo kmalu videli, zakaj ne drži trditev o 'zastonjskosti'.

Zaenkrat samo še to: Če je res sveto pismo toliko vredno, se ne boste pomišljali zanj tudi nekaj izdati. Da je dražje kakor protestantska biblija, ki jo celo zastonj dele? Saj jo zato, ker je mnogo njihovih vernikov, ki toliko več dado, da bi jo še drugi imeli!

Tudi med katoličani že delujejo razne družbe za širjenje svetega pisma (Družba sv. Pavla) in branje (Bratovščina sv. Hieronima itd.). Pri prvih boste dobili sveto pismo bolj poceni, nato pa skušajte sodelovati, da ga bodo še drugi imeli.

Pismo in življenje

Zdaj lahko odgovorimo, zakaj nikdar ne bodo vsi brali svetega pisma, pa če jim ga tudi podarite. To velja tudi za take katoličane, ki hođijo k maši oz. vsaj svoja telesa ob nedeljah navadno za pol ure zaneso v cerkev ali prednjo, čeprav duh „v daljavi blodi“.

K maši greste lahko vsako nedeljo, pa zaradi tega mirno lahko še ostajate prav tak sodoben pogan kakor Vaš so-sed. (Nekaj drugega je namreč „iti k maši“ in nekaj drugega „darovati mašo“, kakor bi jo vsak moral, in ki v bistvu ni drugega kakor darovanje samega sebe.) Ne morete pa vsak dan brati sveto pismo ne da bi spremenili življenje!

Zato je boljše, si človek misli, če se ne igra s šilom, ker bi se utegnil zboti. Boljše je, ako lepo mirno pustimo na strani take stvari, ki bi ga mogle prisiliti, da bi „prišel do svoje podobe“ in zahteval biti to, kar bi moral biti, božja podoba. Zato rajši človek pravi: „Živa je namreč božja beseda, učinkovita in ostrejša kakor vsak dvorezen meč, in prodre do ločitve duše in duha, tudi do sklepov in mozga, ter razsoja misli in namene srca. Boljše je, če jo pustimo ob strani...“ (prim. Hebr 4, 12).

„In tema je (Besede) ni sprejela!“ (Jan 1, 5)

Če hočete biti katoličan le po ime-nu, potem seveda sveto pismo ni za Vas. A potem zaman pričakujete, da se bo Bog, ki se je razodel v Pismu, nekoč Vam razodel v življenju in po življenju. Zakaj pri ljudeh so nekaj besede in drugo življenje, pri Bogu pa je beseda življenje ali pa je ni.

J. R.

ODGOVORI

1. Fr. Prešeren (Lepa Vida), 2. A. Aškerc (Mejnik), 3. Fr. Gestrin (Pesem o prepelici), 4. I. Cankar (Moje življenje), 5. Sr. Kosovel (Balada), 6. J. Jurčič (Deseti brat), 7. Fr. Levstik (Mratin Krpan), 8. Fr. Balantič (Minil je čas), 9. Ks. Meško (Ob tihih večerih), 10. Fr. S. Finžgar (Nad petelina).

100-letnica župnijske cerkve na Selih pri Kamniku

Župnijska cerkev sv. Neže praznuje 100-letnico obstoja: l. 1860 je bila sezidana in leta 1861 posvečena. Župnija je bila ustanovljena 1793; duš šteje okrog 700.

L. 1859 po tihi nedelji so podrli staro premajhno cerkev ter grič znižali

za 4 m. Dne 8. maja je bil posvečen vogelni kamen in takoj nato so pričeli z zidanjem. Zidarski mojster je bil **Tomaz Snoj** iz Kamnika. Za župnika je bil takrat **Blaž Artel**, doma iz župnije Breznica, ki je dala že toliko slavnih mož.

Na zahvalno nedeljo l. 1860 je **dekan Fink** iz Kamnika blagoslovil cerkev, da se je v njej znaprej vršila služba božja. Cerkev je dolga 24 m, širina pa sega do 15 m.

Veliki oltar je izdelal **Jurij Tavčar** iz Idrije. Izdelal je tudi kipe ter jih lepo pozlatil ter naslikal podobo sv. Neže.

Na prvo nedeljo v avgustu l. 1861 je posvetil cerkev **ljubljski škof dr. Jernej Vidmar** ob številni asistenci duhovnikov.

Nad cerkvenim portalom je napis v latinščini: „Moj sin, tu je hiša božja in vrata nebeška“.

Leta 1922 je lepo poslikal prezbiterij slikar **Anton Jebačin** iz Ljubljane. Na oboku je naslikal poslednjo sodbo, na straneh pa sv. Nežo pri sodbi in sv. Nežo na morišču. Napravil je še več drugih slik.

L. 1958 je bila cerkev lepo prebeljena zunaj in l. 1959 prebeljena in deloma preslikana znotraj. L. 1960 je prenovil in deloma pozlatil oba stranska oltarja kipar **Hinko Podkrižnik** iz šenčurja pri Celju. Tako je cerkev pripravljena za 100-letnico.

Slovesno se praznuje vsako leto nedelja po sv. Neži, torej letos 22. januarja; 100-letnica posvečenja pa se bo slovesno praznovala prvo nedeljo avgusta, vsakokrat s pričetkom ob 10. uri.

† Franc Fister

Dne 7. oktobra 1960 je v ljubljanski klinični bolnišnici na hitro izdihnil dušo č. g. Franc Fister, župni upravitelj v bohinjki Srednji vasi. Šele 28. novembra je bil spolnil 59 let, zato je njegova smrt napravila bolečo vrzel med duhovniki. Prepeljali so ga v Srednjo vas, kjer so se farani od njega poslovili z vso prisrčnostjo in upravičeno hvaležnostjo, nato pa v Radovljico, da je našel dom v svoji rojstni župniji. Pokopali so ga 12. oktobra ob veliki udeležbi sobratov in župljanov.

Kaplanoval je v Ribnici in v Kočevju, bil župni upravitelj v Osilnici ob Kolpi. Tri leta in en mesec je prebil v izgnanstvu, petnajstkrat je menjal bivališče, večkrat po več mesecev stradal v samotnih celicah, prenašal temo in mraz po zaporih ter se selil iz taborišč v kraje za internacijo, dokler ga niso 14. septembra 1943 v Pisticci rešili Angleži.

Po vojni je prevzel faro Srednjo vas v Bohinju in jo začel vneto obnavljati. 11. julija je odšel iskat zdravja na Jesenice in nato v Ljubljano. Operacijo je srečno prestal, toda ponovni kapi je podlegel do konca urejen, notranje zbran in vdan v božjo voljo.

Dekan Karel Gnidovec,
biseromašnik in častni kanonik

Dne 12. julija 1960 je gospod dekan Gnidovec, ki zdaj prebiva v Olševku pri Kranju, pisal svojemu sorodniku v Severni Ameriki: „Letos bom 22. julija obhajal šestdesetletni spomin, kar sem imel svojo novo mašo. Ko bi bil še v Žužemberku, bi mi fara priredila še večjo slovesnost kot pred desetimi leti, ko sem obhajal zlato mašo. Zdaj bom pa ta spomin kar na tihem obhajal pri Materi božji na Brezjah.“ Mi-

slil je, da bosta samo dve osebi pričeli njegove 60-letnice mašništva.

Toda njegovi zvesti verniki iz Žužemberka so ga presenetili. Za 22. julij so mu na Brezjah krasno ozaljšali oltar, poskrbeli za lepo petje, po biserni maši pa še za pogostitev.

Gospod dekan sam je potem pisal: „Na Brezjah je bilo zelo lepo in prisrčno, zlasti, ker nisem bil na tako udeležbo z Dolenjskega nič pripravljen. Žužemberška fara mi je ostala zvesta in se zaveda, kaj sem med vojno zanjo storil in pretrpel. To mi je v veliko tolažbo.“

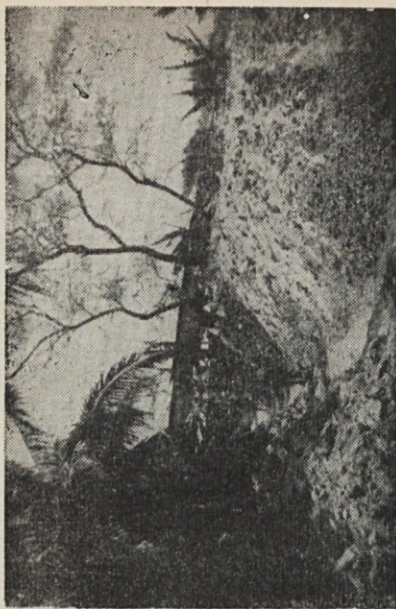
Na žegnanjsko nedeljo v oktobru pa je imel slovesno biserno mašo v Olševku pri Kranju, kjer je zdaj za dušnega pastirja. Slovesnosti se je udeležilo mnogo ljudi. Veliko fantov in deklet je bilo v narodnih nošah. Govoril mu je ljubljanski škof Anton Vovk sam, ki ga je ob tej priliki imenoval za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja.

Tako je gospod dekan Gnidovec dosegel čast, ki jo je imel njegov prednik, dekan Tavčar v Žužemberku. Ob enem je ta cerkvena odlika lepo priznanje gospodu dekanu za neustrašeno zvestobo, s katero je tudi v najtežjih časih služil Cerkvi in svojemu ljudstvu.

Naj gospoda dekana, biseromašnika in častnega kanonika ljubljanskega kapitlja ohrani Bog še do železne maše in še naprej — prav do skrajnih mej človeškega življenja!

Smrt uglednega moža

V Dolnjem Ajdovcu pri Žužemberku je lani, 29. oktobra umrl Jožef Jarc, posestnik in cerkveni ključar. Jarčeva družina je uživala velik ugled zlasti zato, ker je dala Cerkvi kar štiri duhovnike. Prvi je bil znani prošt Jarc,

ki je bil še v bivši Avstriji tudi šolski nadzornik srednjih šol na Hrvaškem in v Sloveniji in več let predsednik slovenskih katoliških društev. Franc in Martin Jarc sta bila oba župnika; najmlajši, Mohor pa je bil frančiškan. Vsi so že odšli v večnost.

Rajni Jožef Jarc je bil tiha, blaga in skromna duša. Rad je molil in delal pridno kot mravlja. Ljubil je mir. Sovraštva in maščevanja in poznal. Nikoli ni nikogar žalil z besedo, tudi tistih ne, ki so mu delali krivico.

Dolgo časa je bil cerkveni ključar. Pod tremi župniki je skrbel za lepoto božje hiše v Ajdovcu in v ta namen veliko žrtvoval. Tudi njegove sestre so bile velike dobrotnice župnijske cerkve. Zato mu je bilo gotovo težko, ko je doživel, da je bila župnijska cerkev, katere ključar in sosed je bil, požgana, porušena in odstranjena.

Dosegel je starost 82 let. Pred smrtjo je v svoji kratki bolezni veliko trpel. Vse trpljenje je tiho in vdano prenašal, dokler ga ni Bog rešil in poklical k sebi po večno plačilo. Ker je rad delal dobro, veljajo tudi zanj svetopisemske besede: „Blagor mrtvim, kateri umrjejo v Gospodu... Zakaj njih dela gredo za njimi.“

Naj blagi sorodnik štirih duhovnikov v miru počiva in rešen bridkosti vso večnost Boga uživa!

MOLITVENA ZVEZA ZA SLOVENSKO DOMOVINO

Aprilski molitveni namen

Mesec april začenjamo letos z vstajenjem Jezusa od mrtvih. Ta praznik nas uči — med drugim — tudi zmago duha nad materijo. — Človek je zmes duha in materije. Če ne dela stalno nad samim seboj, zelo hitro lahko zdrkne v materializem. S tem pa človek stopi na pot, ki vodi proč od Boga, proč od svetih zakramentov in — seveda — proč od večnega zveličanja. — Molimo ta mesec zase in za vse Slovence, doma in po svetu, da ne zapademo materializmu, ampak dvigamo sebe in narod k plemenitejšemu duhovnemu življenju.

Ali res moški bolj lažejo kakor ženske? Norci in živčni najbolj? Mirni in dobrodušni pa najmanj?

NORCI IN ŽIVČNI...

LAŽEJO NAJBOLJ

Laž ima neverjetno velik pomen v našem življenju.

Strahotno jo zaničujemo in če komu rečemo lažnjivec zadošča, da pridemo pred sodišče zaradi žaljenja časti. Pa proti nobeni izmed desetih zapovedi tako pogosto ne grešimo kakor proti osmi. Da, pravijo, da bi ves svet zašel v krizo brez upanja rešitve, če bi na lepem vsi začeli govoriti golo resnico.

Dušeslovci raznih univerz so problem laži zadnje čase obdelovali pod najrazličnejšimi vidiki.

Otroci

Psihološki zavod dunajske univerze je dognal, da se otroci šele s petim letom nauče lagati. Pri manjših otrocih gre na splošno le za majhne izmišljotine, ki nastajajo iz čiste, a živahne domišljije.

Šele med petim in desetim letom zraste zanimanje za laž v sili, ki jo opazijo otroci pri odraslih. Kar nenaadno odkrijejo, da neodkritost more biti pripravna zadeva. Če nima prave vzgoje, bo otrok nujno in naravno prišel do zaključka, da mu laž mogoči mnogo stvari, še več pa olajša. Kjer pa je vzgoja boljša, tam je stvar drugačna: dognanja so dokazala, da otroci iz družin, kjer vlada dobrota in sočasje, so neprimerno bolj poštene v besedah kakor drugi.

Velika večina otrok začne lagati šele tedaj, ko so doživeli, da so jih drugi nalagali, potegnili za nos, osleparili, prelisjajčili...

Zakaj lažemo

Ena izmed holandskih univerz se je ukvarjala z vprašanjem, zakaj lažemo. Potem ko so bili vprašani številno lažnjivcev in preiskali nad 700 laži, so izjavili:

- 41 % jih laže, da bi ne vzbudili nepotrebne nevolje oz. ne imeli škode;
- 14 % zato, da uveljavi svojo voljo;
- 8 % zato, da bi vzbudili zanimanje zase ali priznanje;
- 6 % zato, da si prihrani delo in čas;
- 4 % zato, da se ne bi osmešili;
- 3 % zato, da bi napravili na bližnjega dober vtis.

Kdo najbolj laže

Primerjali so med seboj 2500 oseb, katerih osebnost in značaj so prej natančno določili.

Na prvem mestu so med lažnjivci živčno razburljivi ljudje, med katerimi je trikrat toliko lažnjivcev kot pri naslednji skupini.

Najmanj lažejo mirni, dobrodušni in popustljivi ljudje.

Pri nekem poskusu s 5000 osebami vseh starostnih dob in obeh spolov so dognali, da moški bolj lažejo kakor

V zrelih letih zmerom manj lažejo, ženske. Le med 10. in 14. letom jih dekleta prekašajo. Najbolj na splošno lažejo fantje med 15. in 18. letom. pač pa se radi izgovarjajo. To je pokazala preskušnja z naslednjim vprašanjem: „Recimo, da imate prijaznega strička, ki vam pogosto kaj podari. Nekega dne vam pošlje sliko, ki vam prav nič ne ugaja. Ko se drugič snideta, vpraša: 'No, ali ti je bila slika všeč?' Kaj boste odgovorili?“

Polovica bo čisto odkrita; ena tretjina pa lagala, da jim je slika všeč; ena sedmina pa bo izbegnila jasnemu odgovoru, češ, da so mu hvaležni, da je res slika in podobna dvoumja.

Takih diplomatskih izgovorov oz. boljše odgovorov je pri mladini samo 1 %, medtem ko jih je pri starostni dobi že 44 %.

Zanimivo, da tudi nadarjenost ima svoj pomen. Dve leti so sad 400 dijakov univerze De Paul opazovali v čim bolj pogostih možnostih za laž in prevaro. Potem so preskusili njihove umske sposobnosti in jih razdelili v 4 skupine: v prvi in najbolj nadarjeni skupini je bilo le 15 % lažnjivcev; potem pa je odstotek hitro rasel in pri najbolj omejenih je dosegel 60 %.

Znaki laži

Nekoč je rekel Nietzsche: „Res je, da lažejo usta, a obenem šoba, ki jo tedaj naredimo, še govori resnico.“

Čeprav ne smemo vzeti te trditve čisto dobesečno, ima na sebi marsikaj resnice.

Na vsak način drži, da negotov pogled razodeva lažnjivca. Dokaz za to je prinesla univerza Colgate (ZDA) s svojimi poiskusi.

Polovico dijakov so peljali v sobo, kjer je bilo raztresena dokaj denar-

ja. Rekli so jim, da ga sme vsakdo ukrasti in obdržati, če se mu posreči, da psihologe prevari pri zasliševanju. Drugo skupino so pa prosili, naj na vsa vprašanja čisto odkritosrčno odgovori.

Potem so zaslišali vsakega dijaka posebej in medtem je oftalmograf filmal gibanje oči. Pri veliki večini so bile oči nedolžnih dijakov popolnoma mrne, medtem ko so pogledi lažnjivcev prebliskavali, trepetali. Vendar so znanstveniki že pri 75 % preskušnjah oseb mogli s prostim očesom spoznati lažnjivce.

Poleg trepetanja očes se zazna laž tudi z drugimi spremembami oči: sprva se zenice počasi raztegnejo, potem pa se nenadno hitro zožijo.

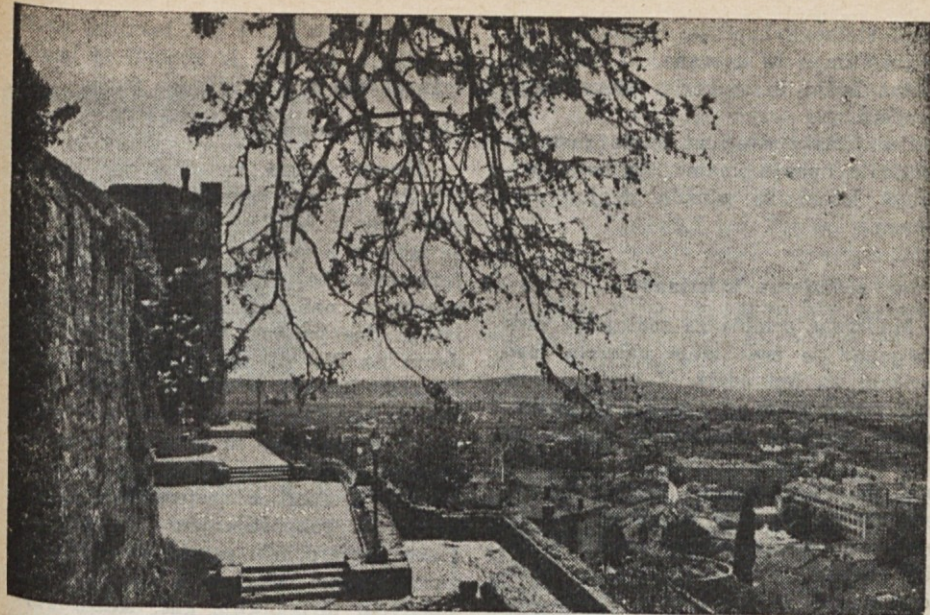
Posledica laži

Da laž obteži vest, o tem seveda ni treba še posebej govoriti.

Pa škoduje tudi telesno oz. telo vsaj čezmerno in nevarno obremeni. To so dognali z detektorjem za laži, aparatom, ki zaznamuje telesne odzive ob laži in zaradi nje.

Laž vpliva na ves živčni sistem, bitje žil, krvni pritisk, dihanje. More celo tako škoditi, da prenapeti živci onemogočijo delovanje življenjsko nujnih organov. Seveda so še bolj neizogibne posledice v duševnosti. Kolikokrat n. pr. napačna napoved davkov vodi do živčnega zloma! Neki ameriški psihiater trdi: „Za vsakih sto dolarjev, ki jih človek utaji davčni upravi, bo nekega dne morda moral plačati tisoče svojemu zdravniku za živčne bolezni!“

Na vsak način velja: Čim rajši lažemo, tem manj zreli smo, tem manj zdravi in tem bolj duševno omejeni. Lepo vabilo k laži!

Primorske vesti

Blagoslovitev temeljnega kamna za dvorano Katoliškega doma

Nedelja 8. januarja, praznik sv. Družine, bo ostala goriškim Slovencem v spominu kot eden najpomembnejših dnevov. Položili in blagoslovili smo temeljni kamen za dvorano našega Katoliškega doma v ulici XX. Septembra. Najprej je spregovoril predsednik odbora za Katoliški dom, dr. Anton Kacin in nam v klenih besedah prikazal žgočo potrebo po lastnem domu v Gorici. Za temi besedami je sledil najpomembnejši trenutek, ko je sivolasi starosta slovenskih goriških duhovnikov blagoslovil temeljni kamen, v katerem so položili spominsko perga-

mentno listino z latinskim in slovenskim besedilom ter podpisi vseh članov odbora za gradnjo Katoliškega doma. Travniški kaplan č. g. Mirko Mazora je še prej prečital in prevedel latinski tekst, ki se v slovenskem prevodu glasi: „Za časa vladanja Janeza XXIII., ko je bil predsednik italijanske republike Giovanni Gronchi, goriški nadškof Hijacint Ambrosi, mestni župan Ferruccio Bernardis, po načrtih arhitekta G. Malnija in njegovega pomočnika R. Travana, pod vodstvom stavbenika P. Protta, potem ko sta prve ideje dala ing. M. Sosič in ing. Fr. Simčič, je dne 8. jan. leta Gospodovega 1961, na praznik sv. Družine, msgr. A. Novak častni kanonik gori-

škega stolnega kapitlja, blagoslovil temeljni kamen te dvorane, ki naj služi v čast božjo in v korist slovenskega naroda.“

Sedaj naša dvorana naglo raste iz zemlje in upanje imamo, da bo v prihodnji jeseni že služila svojim namenom.

Teden zedinjenja kristjanov

Molitvena osmina za zedinjenje vseh kristjanov je tudi letos naletela med Goričani na lep odziv. V stolnici smo imeli vsako jutro sv. mašo s premišljevanjem. Nedelja v molitveni osmini pa je bila še posebno lepa in zanimiva. Imeli smo kar dve sv. maši v vzhodnem obredu. Prvo v štandrežu je daroval č. g. Kozina, drugo zvečer v goriški stolnici pa č. g. dr. Stanko Janežič. Pri obeh je bila cerkev nabito polna. Obredne molitve je čudovito lepo pel goriški moški zbor pod vodstvom prof. M. Fileja. Posebno lepa je bila v svoji mogočni izvedbi zadnja pesem — prošnja sv. očeta. Mnogo vernikov je pristopilo k sv. obhajilu, ki se pri vzhodnih mašah deli pod obema podobama.

V ponedeljek pa smo imeli v Marijinem domu na Placuti lep večer posvečen vprašanju naših ločenih vzhodnih bratov. Č. g. dr. S. Janežič nam je v svojem govoru prikazal verski, politični in etniški položaj časa ločitve vzhodne cerkve od zapadne, ter željo zlasti preprostega ljudstva, po zopetni združitvi. Sledile so recitacije ter na-

stop moškega zbora pod taktirko prof. M. Fileja, ki nam je ponovil iz bogatega obreda pesmi vzhodne maše.

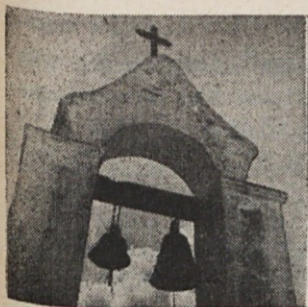
Mesec za katoliški tisk

Januar je za zavedne goriške in tržaške Slovence mesec katoliškega tiska. Zadnja nedelja v januarju je bila še izrecno posvečena temu namenu. Po cerkvah so se pobirali prostovoljni prispevki za naš katoliški tisk, popoldne istega dne pa smo imeli v Marijinem domu na Placuti lepo prireditve. Č. g. Bogomil Breclj je ujel na barvni trak vse osebe Katoliškega glasa od urednikov, upravnikov in sodelavcev do tiskarjev. Vmes smo slišali veliko zanimivosti v zvezi z urejevanjem, tiskanjem in razpošiljanjem Katoliškega glasa. Doberdobski pevski zbor nam je nato še zapel nekaj lepih narodnih pod vodstvom dirigentinje gdč. Adele Ferletičeve. Na sporedu je bil tudi bogat srečolov v korist Katoliškega glasa.

Stopiče pri Novem mestu

V naši župniji smo imeli od 20. do 25. oktobra tridnevne duhovne vaje ob obletnici misijona. Prvi dan so bili povabljeni otroci, drugi dan dekleta in žene, tretji dan pa fantje in možje. Kakor prazniki so bili dnevi ko smo poslušali lepe pridige in nauke za življenje. Duhovnih vaj se je udeležilo zelo veliko vernikov.

„V tej dobi, ko je vse hrepenelo po rešitelju,“ je napisal G. Masaryk, te je prikazal Jezus Mesija, in njegovo življenje in njegov nauk sta rečila človeštvo. Hrepenenje je bilo utešeno, življenje je zadobilo svojo pravo vrednost, obup je izginil, samomor kot edina dobrot na zemlji ni bil več potreben.“

Med nami v Argentini

Duhovne vaje

Kot že vsako leto, tako smo tudi letos imeli duhovne vaje za posamezne stanove. V adventu so bile za izobražence, žene in može. Prve je vodil č. g. Mejač Jože, lazarist iz Slovenske vasi, druge in tretje pa semeniški spirital dr. Filip Žakelj. Mož je bilo skupaj z izobraženci 117, žen pa 103.

V januarju je dr. Branko Rozman imel v Mendozí duhovne vaje za dekleta. V Buenos Airesu pa je v mesecu februarju lazarist č. g. Mejač Jože vodil fantovske in deklike duhovne vaje. Fantov je prišlo 87, deklet pa 113.

Duhovne vaje so po dosežanju izkušnji najuspešnejše sredstvo duhovnega življenja. Bog daj, da bi navdušenje zanje nikdar ne pojenjalo.

Začetek šolskih tečajev

.. V nedeljo, 5. marca, so se zopet odprla vrata slovenskih šolskih tečajev. Slovenske šolske tečaje, ki so eden izmed najlepših sadov naše skupnosti v

Argentini, smo pričeli s skupno šolsko sv. mašo, med katero je lepo število šolske mladine pristopilo k sv. obhajilu. Po sv. maši so naše dobre mamice poskrbele otrokom za malico, nato so se s svojimi starši, učiteljstvom in drugimi prijatelji mladine zbrali v farni dvorani v Ciudadeli pri Buenos Airesu, kjer jih je čakalo veselo presenečenje: skioptične slike Slovenije v barvah iz leta 1958. Slike je spremljalo slovensko petje in razlaga dr. Jožeta Krivca. S prireditvijo so bili vsi navzoči zelo zadovoljni.

Kraji, v katerih se vrše slovenski šolski tečaji pa so tile. Slovenska hiša v Buenos Airesu, Barrio San José, Berazategui, Carapachay, Ezeiza, Florida, Hurlingham, Mendoza, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, San Miguel, Slovenska vas, Transradio in Victoria ter škofov zavod v Adrogué.

Priprava za Veliko noč

Da je Velika noč najpomembnejši praznik naše vere, je pokazal tudi letošnji postni čas. Bil je ves v pripravi nanjo. Po raznih slovenskih središčih so bile duhovne obnove, katerih se je udeležilo lepo število naših ljudi, čeprav bi bilo želeti, da bi jih bilo še več. Duhovne obnove so bile v Ramos Mejiji, San Martínu, Slovenski vasi, Floridi in Berazateguiju. Na nekaterih krajih, kjer živi več rojakov skupaj kot na primer na Ezeizi in v Barrio San José pa so slovenski duhovniki nudili priložnost svete spovedi.

Braziliija

Kardinal Jakob Barros Camara, nadškof iz Rio de Janeira, je v radijskem govoru izjavil, da si komunisti načrtno prizadevajo oslabiliti katoliško Cerkev v Južni Ameriki.

KAKO SPRAVITI V SKLAD Z VESTJO

?

1 VPRAŠANJE

Zakaj Cerkev prepoveduje zažiganje mrličev?

Cerkev ne prepoveduje zažiganje mrličev iz doktrinarnih razlogov. Bogu ni nič težje obuditi mrtvih, ki jih sežigajo od onih, ki jih pokopljejo. Zato Cerkev dovoli, da sežejo mrliče, če je to potrebno za javni blagor, kot n. pr. ob hudih epidemijah.

Cerkev prepoveduje v normalnih razmerah sežiganje, ker je pokop stara navada v Cerkvi. Jezusovo telo je bilo položeno v grob. Prvi kristjani so tudi pokopavali mrliče, čeprav so jih pogani sežigali.

Pokop mrliča ima tudi vzgojni pomen. Sežiganje spominja na popolno uničenje človeka, dočim pokop v zemljo, kjer se telo razkroji po naravnih zakonih, spominja na seme, ki ga vržemo v zemljo, da prikljuje iz njega novo življenje. Vse to navaja na spoštovanje do teles mrtvih, zlasti umrlih kristjanov, ker verjemo v vstajenje.

V Franciji in Belgiji so ob koncu 19. stol. nastale kar cele organizacije, kjer so se člani obvezali, da jih morajo po smrti sežgati. Vse to je bilo delo framasonov, ki so, kjer so le mogli, teptali odredbe Cerkve in druge navajali k temu. Cerkev je takrat odločno nastopila proti sežiganju, ker je prav sežiganje mrličev postalo eno izmed sredstev za širjenje brezboštva.

T. A.

SV. AVGUŠTIN O KATOLIŠKI CERKVI

O katoliška Cerkev, ti resnična mati kristjanov, ne učiš nas samo, kako moramo moliti svojega Boga, ampak tudi, kako naj prenašamo brezštevilna zla, ki nas zadevajo zaradi naših grehov. Ti učiš in vodiš otroka po otroško, mladeniča odločno in starčka z vso milobo, kakor pač vsakemu pristoji. Po tebi je sin pokoren staršem iz čustva hvaležnosti, starši pa mu ukazujejo z oblastjo ljubezni. Ti zednjaš z vezjo bratstva državljanje, narode, plemena, sploh vse ljudi. Kralje učiš, kako naj skrbe za svoje podložnike in narode opominjaš, da so vladarjem poslušni, vsem pa polagaš na srce, da sovražijo krivico in se ljubijo med seboj.

Avguštin pred 1550 leti v „De moribus Ecclesiae catholicae“

LEGENDA O BLEJSKEM JEZERU

V davnih, davnih časih ni bilo na Gorenjskem ne jezera ne gorá ne Save ne Triglava. Do bele Ljubljane pa še dalje doli je bila sama pusta ravnina.

Zato so Blejci poslali najbolj korajžno, brhko in pobožno deklico pred božji prestol prosit, da bi Vsemogočni puščavo izpremenil v rodovitne in lepe kraje. Sv. Peter ji je precej odklenil težka, zlata nebeška vrata in ji dejal: „Pa si res korajžna, da se nisi bala potovati tako daleč. Zelo lepo je pri nas, boš videla, se boš lahko privadila. Igrala se boš med angeli. Kmalu boš domača in rada ostaneš pri nas ve-komaj.“

Dekle je zamaknjeno postalo na pragu, ko je slišalo neznano milo petje in prečudno sladko godbo milih angelov. Sveti Peter jo je spremil dalje. Komaj pa so jo angelci zagledali, že so nehali peti in gosti. Vsi so je bili veseli, ker je bila tako zala, ponižna in prijazna. Vsi so ji podajali roke.

Z veliko zamudo sta prišla s sv. Petrom do pred božjega prestola, ki se je lesketal iz zlate megle pod pisano mavrico. Nebeška lepota in božje veličastvo sta malo Blejko omamila in v svetem strahu je trepetala. Slišala je glas božji: „Nikar se ne boj, nedolžna duša, in povej, kaj bi rada!“ Neizrečeno dobrotljivi glas jo je izpodbudil in prosila je za Blejce tako verno zaplljivo, da jo je Bog Oče kar precej uslišal. Samo mignil je angelom in prenesli so kos raja iz nebes na zemljo.

Ali ko so se proti večeru vračali trudni domov, so videli, da so v na-

glici pozabili Savo Dolinko in Savo Bohinjko doma. Sv. Peter pa je bil že zaklenil duri. Svetnik je bil od večnega prepaha nahoden in je hodil že ob sedmih spat. Bil je tudi že zelo, zelo star, truden in napol gluhi. Prestrašeni angeli so milo vzdihovali: „Jezus, Marija! Kaj bo pa zdaj, kaj bo pa zdaj? Oh, oh, kaj poreče jutri Bog Oče?“

V hudi stiski so se spomnili korajžne Gorenjke in so lepo prosili, naj jim za božjo voljo pomaga in naj gre prosit samega Jezusa in preljubo Mater božjo. Marija ji je prijazno pokimala in usmiljeni Zveličar je rekel: „Blagor njim, ki živo verujejo in zapujejo! Le potolaži mi angelček! Naj bo v božjem imenu — do zore bo napaka že popravljena. Ginjeni so se zahvalili angeli mladi Gorenjki.

Drugo jutro so angeli vstali na vse zgodaj in se naglo umili. Komaj je odzvonilo danove, že so skozi nebeške li-ne zagledali obe Savi in toliko lepote okoli obeh, da so se jokali od samega veselja. Angelske solze so rosile na zemljo: od angelskih solzá se je zlilo Blejsko jezero.

Tri zaobljube

Spisal Janez Jalen
Povest iz Slovenije

Za takrat so vsi obmolknili. Kasneje pa, ko je iz lončene skledе Klemen z lesenimi vilicami otepal solato, je pa spet spregovoril:

„Mina! Kaj se ti ne zdi, da tvoj Markec že predolgo nosi krilce, hlačke mu daj umeriti. Plačal jih bom jaz, njegov krstni boter. Naj bo tudi on, ves, kar ga je, vozar. Jaz menda nikoli ne bom mogel biti.“

Mina ga je skušala prepričati, da napačno slutí. Klemen se je pa zasmejal:

„Kar je, pa je. Bog hoče imeti sorto.“ In je v dušku izpil polič kakor sonce iskrečega se tepkovca.

Četrto poglavje

SKRBI GOSPODA KSAVERIJA

Rodinski župnik Ksaverij Kristjan, postaven mož, dobrih petdeset let star, je zamišljeno hodil v zgornji hiši iz kota v kot. Roke si je bil sklenil zađaj na usnjenem pasu, s katerim si je pritrjeval raševnate hlače. Z levico je prijel zapestje desnice. Glavo, okrašeno s prvimi sivečimi lasmi, je pa utrujeno sklonil naprej. Skozi obe, na južno stran proti polju odprti okni, je rahel

veter od časa do časa prinesel omamni vonj sušičega se sena, trave in rož. V zorečih žitih so na gosto pedpedikale jerebice. Po višinah so pa goreli kresovi. Če ni bilo blizu vasi nobene vzpetine, pa kar na ravnem, kakor na Studenčicah in v Vrbi.

Večer je bil gorak in skoraj čisto jasen.

„Kar je, je,“ je pribil na rahlo s pestjo na mizo gospod Ksaverij: „Nazaj ne morem in tudi nočem. Zaobljuba je zaobljuba. Samo — kako naj jo izpolnim?“

In je hodil po sobi naokrog, se kdaj pa kdaj naslonil na okno, opazoval ugašajoče kresove in premišljal:

Spomladi je minilo trinajst let. Za veliko noč je bilo. V hudih škripcih je bil takrat. Tihi teden je šel v Ljubljano po opravkih in malo domov pogledat. Pa je naletel na tak preplah, da se je koj vrnil nazaj na svoje Rodine k svetemu Klemenu, ki mu je do takrat že petnajsto leto duše pasel. Vse je bežalo pred razvpitimi francoskimi prekucuhi in jakobinci, ki so prek Razdrtega, Postojne in Logatca neovirano korakali proti Ljubljani. Vse je bežalo. Voz za vozom in kočija za kočijo. V to skoraj nepretrgano procesijo še vsaj tretjina Ljubljančanov. Ksaverij se je zbal za cerkveno premoženje, predvsem za tri tisoč in še nekaj več srebrnih goldinarjev, ki jih je po večini že za njegovega prednika kurata in beneficiata Jakoba Nebojsa zbral njegov patron Frančišek Ksaverij, h kateremu so ljudje v trumah romali in obešali okrog oltarja v zahvalo za zađobljeno zdravje leskove palice in smrekove bergle. Župnik Ksaverij je koj, ko je prišel domov, tolarje in cerkvene dragocenosti zakopal v grobnico za klopmi na ženski strani zađaj pod

tevali čevlje, platno, konje, kruh in korom in hotel sam pobegniti čez zasneženo Zelenico. Za slovo je pa s solzami v očeh pokleknil pred prelepo podobno svojega patrona Frančiška Ksaverija.

Pa mu je nekaj reklo, naj ostane. In se je res še sam skrtil v grobnico in vso noč prebedel in premolil kot živ mrlič. Seveda, tudi strah ga je bilo precej. Ne samo prekucuhov in jakobincev, tudi duhov, in se je v tej stiski zaobljubil, da bo zidal novo cerkev, bolj na sredi fare, če ostane živ in reši cerkveno premoženje. In ni pobegnil pred Francozi in ni zabredel v sneg na vrhu Zelenice, kjer bi utegnil celo zmrzniti. Francozi so ostali pri nas takrat komaj mesec dni in niso nikomur nič žalega storili.

Vse drugače pasji so bili pa leta osemnajst sto petega, ko so se tri mesece mudili v naših krajih. Plenili so blagajne, razpisovali kontribucije, zahvino, zapirali ogledne može za talce in stiskali ljudstvo, da so tekle solze. Kljub pritisku se se pa njemu, Ksaveriju, vseeno posrečilo rešiti cerkveno premoženje. Če bi se ne bil prvič zaobljubil, bi se pa drugič.

No, sedaj — že dobro leto so pri nas. Zbudili so iz spanja staro Ilirijo in se nič ne ravnajo, da bi odšli. Kaže, da bodo ostali. Morebiti celo za zmerom. Zaobljubo bo treba kljub vsemu izpolniti in zidati cerkev bolj na sredi fare.

Kresovi so drug za drugim ugašali, le visoko gori na Toscu, katerega so bohinjski planšarji zadnjega zakurili, je še živo plamenel.

Na nebu so angelci prižigali zvezde, prepelice so skoraj utihnile, v Ključih se je pa zateglo oglašal čuk.

Župnik Ksaverij je zaprl okno, molil še kratko večerno mlitev in legel. Zaspati pa ni mogel. Premišljal je, kako naj sedaj svojo zaobljubo izpolni. Odveze od nje ne bo iskal. Saj bi se moral obrniti prav na Rim. Pa se ne bo. Cerkev je potrebna in on ni strahljivec, ki bi se bal skrbi in dela — — — Ne bo — — — ne bo — — — Zaspal je. Prek neba je pa od oblaka do oblaka mirno jadrala luna.

S svitom vred so ga prebudili ptiči. Na malo nagnjeni njivi, pod izravnanim in obzidanim farovškim sadovnjakom, so čičerikale jerebice. Gospod Ksaverij se je pokrižal, vstal pa še ni. Kakor bi ne bil slišal ne ptičev in ne jerebic, se je s križem vred njegova misel na cerkev zbudila tam, kjer je sinoči zaspala, pri dobri trinajst let stari zaobljubi, to se pravi, v grobnici, ob zakopanih tolarjih in cerkvenih dragocenostih in pri — Francozih.

In je sodil, sošolec velikega kano-nirja in še večjega matematika Jurija Vege, pozneje v barona Vego prepisane, in Antona Linharta, Radolčana, ki se je prvi domislil, da bi lahko z Matičkovo ženitvijo z odra doli Slovencek pokazano svojim rojakom marsikak veseli dan pripravil. Vsi trije so bili v ljubljanskih jezuitskih šolah odličnjaki. In je sodil v raševino oblečeni župnik, da Francozi niso taki, kakor so strašili z njimi. Res je. Veri niso naklonjeni in je ne božajo. Res je pa tudi, da so prišli s pisano postavo in da zahtevajo, naj se je vsak drži. Tudi sami je ne prelamljajo.

Gospod Ksaverij se je prelegel na drugo stran, vstal pa še ni.

Da mora zidati novo cerkev, je zavržno vedel. Da bo zidavo z denarjem in delom zmogel, je bil kar prepričan. Zaskrbelo ga pa je, kaj bodo Rodinci

in Krničani rekli, ko bo sveti Klemen faro zgubil in bo njih starinsko častiljiva cerkev postala samo podružnica. Trmoglavci, ga je zaskrbelo. In je vedel, da se bo prav tako zaobrnilo, kakor bodo veljaki rekli. Kajžarje in gostače imajo kmetje tako ustrahovane, da skoraj ust ne upajo odpreti. Poizkusil bo najprej pridobiti za svojo obljubo krniške in rodinske veljake. Veljake —? Poznal jih je kakor lastni žep. Pri kom naj začne —?

Rodinski župnik Ksaverij je vstal, se umil in oblekel in pomolil. Pa so se med jutranjo molitvijo večinoma vrstili kakor v procesiji krniški in rodinski kmetje po njegovi glavi. Kar ni jih mogel odgnati. Kdo ima prvo besedo —?

In je premišljal in preudarjal. Prav ko je sonce obsijalo vrh Triglava, se mu je pa posvetilo: sam sebi se je zažudil, kako da se ni prej spomnil. Dvignil je desnico in glasno spregovoril: „Kdo drugi kakor Marka, stari Marka. Čeprav že preužitkar, si je znal ohranjati vso veljavo. Saj je še vedno ključar in je kar prav, da je.“ Pomirjen se je župnik Ksaverij lotil brevirja.

Po maži je po tihi in resnično po-božni Klemenovi Urši poslal pošto, naj se ključar Marka ob prvi priložnosti pri njem oglasi, če ne more zavoljo spravila sena prej, pa vsaj v nedeljo popoldne po nauku.

Župnik Kristjan je bil uverjen, da je stopil, kar zadeva njegovo zaobljubo, na edino pravo pot. Zazdelo se mu je, kakor bi bil preložil s svojih ramen cel vogal nove cerkve. Zelena Jelovica in skalni Triglav in vsa razpotegnjena veriga gorenjskih gora so zableščali v zlatem soncu. In ptiči so lepše zapeli in seno je v jutranji rosi kar omamno zahuhtelo.

KLJUČAR SVETEGA KLEMENA

„Le kaj bi utegnilo biti?“ je drugo jutro navsezgodaj s koso zamahoval, brusil in premišljeval na meji v Jaršah preužitkar in farni ključar svetega Klemena, stari Marka. Jerebice so se bile že sklicale in so utihnile, ptiči so pa glasno učili peti mladi zarod, pa jih Marka ni slišal. Še gorá, ki jih je v vsej lepoti razkazovalo jasno jutranje sonce, stari Marka ni videl. Bila ga je ena sama zaskrbljena misel.

„Le kaj bi utegnilo biti?“ Že za časa gospoda Jakoba je postal ključar, ključar svetega Klemena, kjer sta ob starem rimskem taboru ustanovila faro sama sveta brata Ciril in Metod in pustila za podstavek nove družine kristjanov kosti svetega Klemena, papeža in mučenca.

Vseh sedemindvajset let, odkar so na Rodinah, ga niso gospod Ksaverij nikoli klicali, razen k podpisu letnih računov, kar je bilo vselej združeno z obilno malico. Sedaj pa — le kaj bi utegnilo biti —?

In je razmišljal in preudarjal, dokler se mu ni misel zataknila v Klemena in mlade Mine ples v Ljubnem pri Mariji Udarjeni. To bo, pa nič drugega biti ne more. Le kdo je bil tako dober, da je moral kar gorko nesti tisti ples gospodu na nos, še preden so se dobro podplati shladili.

Naa! Pred nedeljo že ne pojde.

In je obmolnil in spet brusil in sekel in kdaj pa kdaj izpod čela sršenasto pogledal Klemena. Desetnik sršechih pogledov niti opazil ni. Njegove misli so vasovale pri lepi točajki, Lončarjevi Lenki v krčmi pod Broscem.

še manj se je pa menil za nabrskanega očeta Marka in zaljubljenega sina Klemena škrjanec, ki je v jutranjem soncu gostolel visoko nad njivami.

Kakor za procesijo na svetega Telesa dan se je v nedeljo popoldne napravil h krščanskemu nauku Marka. V škornjice bi se lahko pogledal namesto v ogledalo, svitice in srajca sta bleščali kakor sneg, jerhovke so pa bile na sveže počrnjene, ob golenicah so se pozibavala v rejene čope povezana jermena, v gostih srebrnih gumbih po svilenem telovniku je odsevalo sonce in kakor pisana roža je bila zavezana pod vratom ruta iz čiste svile.

Mogočno je koračil pod širokokrajnim kastorcem ključar Marka iz Krnic na Rodine. Razburjal se ni več, ker je bil že sklenil, da gospoda prehití, kakor je desetnik njega, in sam zatoži mlado in Klemena in — odstopi kot ključar.

Med poukom je na tisti ples v Ljubnem že kar pozabil, tako lepo poučno so govorili o četrti božji zapovedi gospod Ksaverij.

Po litanijah vseh svetnikov, pri katerih so zaradi vročih in soparnih dni in še zavoljo sena, ki so ga pravkar sušili, najbolj prisrčno prosili, naj jih Bog reši treska in huđega vremena, je Marka še malo posedel in pomolil. Se mu prav nič ni mudilo v župnišče. Nazadnje pa le ni mogel več odlašati. Vstal je, stopil iz klopi in pocencnil pred svetim Rešnjim Telesom, segel v kropilnik, se pokropil in pokrižal in zunaj v lopi pokril. Mimogrede je stopil še na grob pokojne žene Ance. Iz prgišča, v katero je zajel iz kropilnega kamna blagoslovljene vode, jo je pokropil. Potem je zmolil očenaš za pokojne njene duše, ji voščil večni mir in

ji potožil: „Veš, Ančka, prav zavoljo tebe moram sedaj h gospodu na odgovor. Preveč si ga rada imela, Klemena, z maño vred. In še desetnik je, pa je premalo šiba pela.“

„No, no, mladost je norost,“ je že opravičeval mrtvi ženi njenega ljubljenca.

Stari Marka se je ozrl naokrog po nebu. Vreme je bilo kakor nalašč za nakladanje sena. Pa bi se ga ne dotaknil, četudi bi naprej vedel, da mu bo v kupih segnilo. Bila je nedelja.

Marka je z Rodinskega pokopališča zavil navzdol proti župnišču. Navzdol! Pa je že teže šel, kakor bi nesel v najbolj strmi breg, v Struje navzgor, v nasušilni rjuhi najmanj cent sena. Na tistih treh stopnicah iz zelenega kamna pred đurmi se je še odkrehal. Bil je že malo nadušljiv. Odkril se je pa šele, ko je potrkal na gospodova vrata.

„Ave.“

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

„Na vse večne čase, amen!“

„Sem že mislil, da vas ne bo.“

Župnik Ksaverij Kristjan je primaknil k mizi stol s pletenim sedežem in pokazal oču, naj sede. Grede je uganil Markovo zadrego: „Kaj menite, oča Marka, zakaj sem vas poklical? Kar gotovo se vam niti ne sanja ne.“

„Morebiti se mi pa le malo zdi, zavoljo tistega plesa v Ljubnem bo.“

„Zavoljo kakšnega plesa?“ se je začudil župnik Ksaverij.

Marku, ki se je koj znašel, da ni zadel, je bilo pri priči žal, da je sploh kaj omenil. Pa sedaj ni mogel več nazaj. Sicer pa — prej ali slej bi gospod tako in tako izvedeli. Je pa že bolj

prav, da od njega golo resnico kakor pa od drugih popačeno govorico.

„No, da! Naš Klemen, ta halodrij, in pa naša mlada, ki je še ni povsem pamet srečala, sta pozabila, da ni še minilo leto dni, odkar so nam umrli mama Anca. Bog ji daj večni mir in pokoj! Pa sta se na semenj v Ljubnem pri Marii Udarjeni zapozabila in sta plesala. Samo enkrat, kakor sem pozivedel. Saj sem jima svoje že povedal. S palico ju pa ne morem več ustrahovati.“

Župniku Ksaveriju se je za hip pomračil obraz, pa se mu je takoj spet razjasnil in je razsodil: „Lepo ni bilo, greh pa tudi ne. Pa —“ je zategnil gospod župnik: „Pustiva to za danes ali pa kar za vselej. Nekaj dokaj bolj važnega se morava pogovoriti.“

Marku sedaj še na misel ni več prišlo, da bi se odpovedal ključarstvu. Zares je postal radoveden, kaj bi utegnilo biti. Župnik Ksaverij si je primaknil še drugi stol k mizi in tudi sam sedel. Pa ni zaoral kar naravnost. Tako od strani nekako je začel pogovor:

„To veste, Markov oča, da so bile Rodine v davnih časih že fara, morebiti celo najstarejša v naših krajih.“

„Vem. Prav iz Mošenj in Kranjske gore so vozili pokopavat na Rodine.“

„V turških časih so pa prenesli faro v obzidano Radovljico.“

„Lej, to mi je pa novo.“

„Jaz sem svetemu Klemenu faro priboril nazaj.“

„Res je. In kaj radi vas imamo zato.“

„Sedaj vas bom pa nekaj vprašal. Pa mi čisto odkrito odgovorite, kakor bi se vas čisto nič ne tikalo.“

„Bom. Kakor bom spoznal za prav.“

„Postavim. Vaša domačija je v Mostah, ne v Krnicah. Celo onstran Završnice. Ali bi si ne želeli, da bi cerkev stala bolj sredi fare in prav na drugem koncu v zadnji vasi. Tako da imajo eni vse pod nosom, mašo in grobove, drugi pa debelo uro daleč.“

„Seveda bi si želel,“ je moral pritrčiti Marka. Pa nekako z upadlim glasom.

„Kaj, ko bi se jaz še tega lotil in zidal novo cerkev bolj sredi fare?“ Župnik Ksaverij je vstal.

„Jim ne svetujem. Bo dokaj nasprotovanja.“

„Če je pa pametno, kakor ste rekli. Sami svojemu spoznanju vendar ne boste nasprotovali.“

„Jaz sam zase ne bom,“ je skoraj hud postal Marka. „Če je za večino prav, je prav, pa četudi mene zaboli.“

„No, vidite, to je moška beseda,“ je potrepljal po rami Ksaverij Marka. „Se vam pozna, da ste dokaj sveta obvozili in ostali pravično uvidevni do poznih let.“

„Kaj bi se pretvarjal, ko bo vsak čas treba iti za Ančko in dati odgovor.“

Na to priznanje župnik Ksaverij ni prvi hip našel pripravne besede, da bi odgovoril. Bolj iz zadrege kakor iz potrebe je odprl vrata, stopil vrh stopnic, poklical gospodinjo in ji naročil, naj prinese malico za dva in pa po bokal vina naj stopi v klet.

Potem sta se pa pomenkovala in iskala pripraven prostor za novo cerkev in župnišče in pokopališče in še za drugo. Marka je svetoval Novakovo ravnico koj za Krnicami, saj bi potem še bliže imel k maši, župnik je pa tiščal više gori, bolj na sredo fare.

In sta govorila in govorila in se še

drugega bokala lotila, ki ga pa nista spila do dna.

Ob razstanku sta si segla v roke. Ne da bi si kaj rekla, se je stari ključar svetega Klemena zavedal, da je odsej naprej, če je kaj možaka, dolžan podpirati župnikovo zamisel glede nove cerkve. Župnik Ksaverij je bil pa preverjen, da mu uspe izpolniti obljubo. Sam s sabo zadovoljen si je še natočil vina in izpil. Naslonil se je na okno in videl, da sonce skoraj zaide za skalne gore. Da ne bi žgal po nepotrebem lojenih sveč, je odprl brevir, se lotil večernic in jih čez dober četrt ure končal s križem in prošnjo: *Divinum auxilium* — božja pomoč ostani vedno pri nas, amen.

Kar precej dobre volje je prišel stari Marka domov in vprašal mlado po Klemenu. Da ga še ni od krščanskega nauka domov, ko nima nič opraviti. Saj sta kobila in krava v Rebri na paši.

„No, no,“ si je mislil Marka, „tudi jaz sem bil mlad.“

Klemen se je vrnil od nauka in litanijskega šela s prvimi zvezdami. Še preden je sedel k večerji, ki mu jo je Mina prihranila še gorko med mestejami, je povedal atu Boštjanovo sporočilo, da ga za mehko seno ne bo domov in naj ga skušata sama poseči. Za trdo seno pa pride prav zagotovo na Blata, Travnike in na Rovte. Saj bodo tudi konji potrebni počitka, ko so vsi zgarani od nujne voznje, ki jo je prevzel od Trsta do Ljubljane in pri kateri upa precej zaslužiti. Še Bog, da se mu je ponudila priložnost, ko gre v teh časih tako trdo za denar.

„Od koga si pa vse to zvedel?“ je zamišljeno povprašal oča.

„Kraljev s Črničva je naročil Alešu. Pravkar je bil namenjen k nam, pa sva se v krčmi pod Broscem srečala.“

„Kaj si pa kretil tako daleč?“ se je začudil Marka.

„Kar tako.“

„Pa sam?“

„Čisto sam.“

„Nikar mi ne pravi. Imaš že doli kakšno deklo?“

Klemen ni odgovoril. Samo na rahlo je zardel, voščil lahko noč, se izgovoril, da bo treba za naprej zgodaj vstajati, če hočeta biti kos vsemu mehku senu sama, in je odšel spat.

„O, ima, ima dekliča,“ je vedel sedaj stari, „jaz sem ga pa hotel nekaj z mlado, z našo Mino dolžiti. Slepec! Kakor bi bil šele včeraj na svet prišel.“

Ugasil je luč in odšel v kamro spat. Legel je kar v temi. Preden je pa zaspal, si je še enkrat ponovil: „Ooo, ima, ima ga, dekliča.“

In se mu je zazdehalo.

„Samo katero —?“

Zunaj je bilo jasno in svetlo, čeprav luna, ozek zadnji krajec, še ni vzšla. Saj je bilo nebo kar posejano z zvezdami. Oče in sin sta pa oba trdno spala, kakor bi se še v spanju zavedala, da ju čaka dobrih štirinajst dni zgodnje vstajanje in celodnevno garanje. V Hrastju se je pa uspavajoče oglašala ljubezniva sovica: čuuuk — čuuuk — čuuuk —

Kristus je vstal, aleluja	193
Zanimivosti iz Jezusove smrti	194
Sovražnik za obzidjem	198
Velika noč v Rusiji	199
Z lastno močjo	201
Tri minute dobre volje	203
Okno v svet	204
Psihologija kina	206
Ali verujemo v božjo ljubezen	209
Kaj je važno v življenju?	213
Glas iz Rima	216
Katoliško šolstvo po svetu	218
Svet v številkah	223
Pismo sivolasega župnika	224
Iz mojega dnevnika	229
Vprašanje in odgovor	232
Prostozidarstvo v Argentini	235
Termometer tvojega slovenstva	237
O katoličanih in svetem pismu	238
Od doma	240
Norci in živčni lažejo najbolj	243
Primorske vesti	245
Med nami v Argentini	247
Kako spraviti v sklad z vestjo 1 vprašanje	248
Kako spraviti v sklad	248
eno vprašanje	248
Legenda o Blejskem jezeru	249
Tri zaobljube	249

Leto XXVIII.

Štev. 4

april 1961

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
São Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

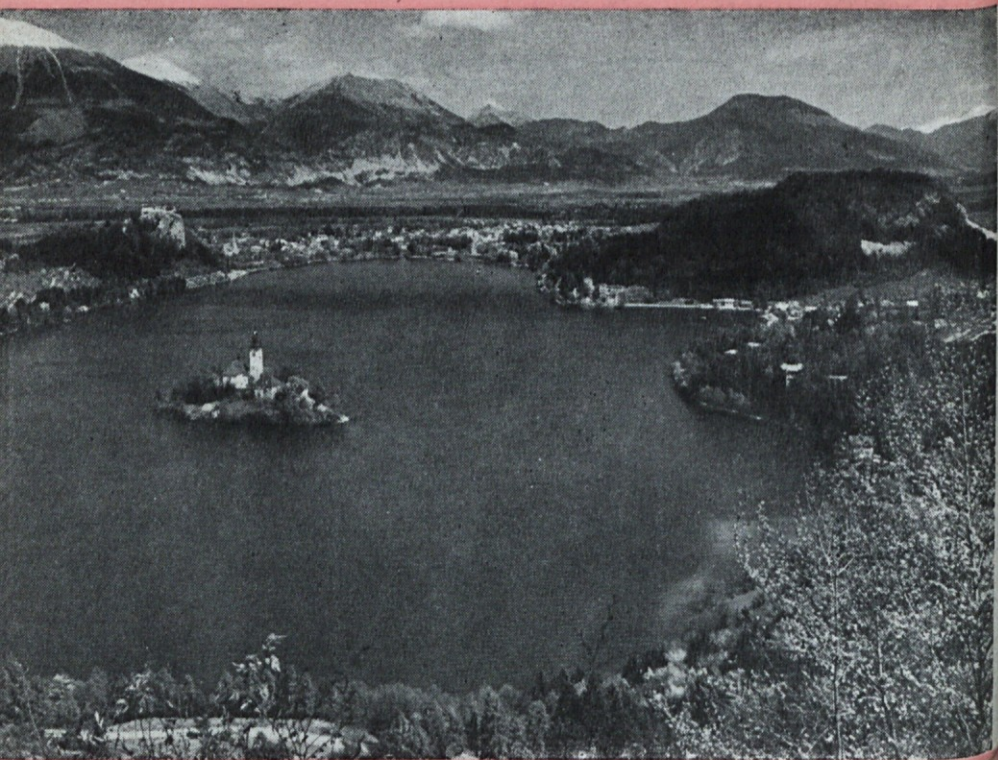
Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
300 pesov;
za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.
Tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

Miza je pregrnjena, gnjat diši, potica in pirhi leže ob hrenu in klobasah in na vsem počiva blagoslov. Tako Bog posvečuje darove zemlje.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesecnik, ki ga
izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujejo pa dr. Jože
Rant, dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc

Ovitek je risal arh. Marijan Eiletz